

ACTIVITEITENVERSLAG

2021

**Provincie
Antwerpen**

INHOUD**Deel I: Beleid**

1.1	Missie POM	1
1.2	Relevante doelstelling en actieplannen van de provincie Antwerpen	
1.3	Organisatiestructuur POM Antwerpen	
1.3.1	Leden Directiecomité	2
1.3.2	Leden Raad van Bestuur	
1.3.3	Dagelijks bestuur	4
1.3.4	Bedrijfsrevisoren en commissarissen	
1.4	Beleideffecten	

Deel II: Acties**I | BEDRIJVENTERREINEN**

1.1	Brecht Schoten Brasschaat Kloosterveld en de Zwaan en omgeving	7
1.2	Essen Rijkmaker	8
1.3	Glastuinbouw	8
1.4	DOEN Duurzame Ontwikkeling Energie Neutraliteit - (Interreg Gensregio Vlaanderen-Nederland)	10
1.5	Hemiksem Heemsdaalstraat	11
1.6	Kalmthout Rijkmaker	12
1.7	Kanaalkant - herwaardering bedrijventerrein Albertkanaal Antwerpen, Schoten en Wijnegem	13
1.8	Kennisnetwerk BTM	14
1.9	Lier Duwijck Windmolens	16
1.10	Lier Duwijckpark vzw	16
1.11	Oelegem Ter Straten	17
1.12	Rumst Catenberg & Stuyvenberg: rotonde en ecobuffer Terhagen	18
1.13	Rumst Ontginningsgebied	19
1.14	Sint-Katelijne Waver Veiling Zuid	20
1.15	Parkmanagement Agropark Sint Katelijne Waver VZW	21
1.16	Smart Energy Link – SEL (Interreg Gensregio Vlaanderen-Nederland)	22
1.17	SO WHAT – Horizon 2020 programma	22
1.18	Waterstofregio 2.0 (Interreg-project)	23
1.19	Willebroek Noord	23
1.20	Wilrijk Terbekehof	25
1.21	Zandhoven Vaartstraat	25
1.22	Horizon 2020 project R-ACES	28
1.23	GIS-matige voorbereiding activeringspotentieel niet-beheerde bedrijventerreinen (afk. NBT)	29

II	BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	
2.1	Wetenschapspark Universiteit Antwerpen	30
2.1.1	Terrein en gebouwen	30
2.1.2	Incubator Darwin	32
2.1.3	Hybride bedrijfshal Hyppocrates	32
2.1.4	Centrumgebouw Isala	32
2.1.5	Log!Ville	33
2.2	Ecosystemen	34

III BEDRIJFSVERSTERKENDE PROJECTEN

3.1	Internationale economische samenwerking	35
3.1.1	Cleantech Route China	35
3.1.2	The Antwerp Forum	35
3.1.3	Missies en bezoeken	36
3.1.4	Inkomende delegaties	36
3.1.5	Faciliteren van samenwerkingen hoger onderwijs	37
3.2	Speerpuntsector creatieve economie: Designplatform ANTWERP. POWERED BY CREATIVES	37
3.3	Speerpuntsector chemie: We Are Chemistry	38
3.4	Zowerkthet.be, voor job, diploma en cv	39
3.5	TRANSIT infosessies 'Wat na het middelbaar?'	39

DEEL 1 BELEID

1. 1. Missie POM

Volgens haar oprichtingsdecreet heeft POM Antwerpen als missie het verbeteren van de ruimtelijke infrastructuur voor de vestiging van het bedrijfsleven door duurzame bedrijventerreinontwikkeling en bedrijventra.

Verder leidt POM projecten ter versterking van het bedrijfsleven en gebruikt daarbij een aantal speerpuntsectoren als leidraad: de logistiek, de bouwsector, de chemie en life sciences, de creatieve industrie en de agro industrie.

POM doet aan investeringspromotie: promotie van de eigen projectontwikkeling, maar ook regio-promotie naar China. POM Antwerpen heeft hiertoe een kantoor en een medewerker in Chongqing.

1. 2. Relevante doelstelling en actieplannen van de provincie Antwerpen

Om haar missie, zoals hierboven en in het POM-decreet van 7 mei 2004 beschreven, te realiseren zal POM Antwerpen bijdragen tot het voeren van een duurzaam economisch beleid in de provincie Antwerpen en dit door middel van strategische uitvoeringstaken.

We verwijzen voor deze laatste naar de 'Beheersovereenkomst tussen de Provincie Antwerpen en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen' als formele vastlegging van de engagementen van POM en provincie voor de duur van de bestuursperiode 2020-2025. Deze is downloadbaar op www.pomantwerpen.be

1. 3. Organisatiestructuur POM Antwerpen

POM, juridisch en werking

- Opgericht per decreet in 2004 en gestart in 2006
- Publiekrechtelijke instelling met eigen rechtspersoon
- Rechtsopvolger van de GOM, Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij
- Elke Vlaamse provincie heeft een POM

Verhouding POM met provincie en met Vlaanderen

- Uitvoerder sociaaleconomisch beleid van de Provincie Antwerpen
- POM heeft een beheersovereenkomst met de Provincie Antwerpen

1.3.1 Leden Directiecomité

Het directiecomité staat in voor de dagelijkse leiding van POM Antwerpen en bestaat uit de voltallige deputatie. De gouverneur, de provinciegriffier, algemeen directeur POM en departementshoofd DESE zijn waarnemende leden.

*N.B. hierbij:

- Sinds 1 juni 2021 is Pierre De Strycker **algemeen directeur** van POM Antwerpen.

In de periode van 1 juni 2021 t.e.m. +/- 13 december 2021 nam Luc Broos deel aan het directiecomité als 'strategisch adviseur – bijzonder mandataris POM Antwerpen'.

- Sinds 1 september 2021 is Maarten Puls **provinciegriffier**, in de periode van 1 januari 2021 t.e.m. 31 augustus 2021 was Danny Toelen de griffier.
- Sinds 2 augustus 2021 is Chris Brouwers **departementshoofd** DESE (departement economie, streekbeleid en Europa).

Samenstelling van het directiecomité:

Leden:

Ludwig Caluwé, voorzitter
Luk Lemmens, ondervoorzitter
Jan De Haes
Kathleen Helsen

Leden met raadgevende stem:

Cathy Berx, provinciegouverneur
Provinciegriffier*
Departementshoofd* DESE provincie Antwerpen
Secretaris, **algemeen directeur*** POM Antwerpen
Jan Blancke, directeur bedrijventerreinen POM Antwerpen

1.3.2 Leden Raad van Bestuur

Artikel 10 van de statuten bepaalt dat de raad een voorzitter en (een) ondervoorzitter(s) kiest onder de gedeputeerden.

Artikel 11 van de statuten bepaalt dat de raad van bestuur bestaat uit 15 stemgerechtigde leden. De stemgerechtigde leden zijn 11 vertegenwoordigers van de Provincieraad en 4 vertegenwoordigers van de sociale partners.

De vertegenwoordigers van de Provincieraad worden aangesteld door de Provincieraad. De vertegenwoordigers van de sociale partners worden voorgedragen door de vzw Erkend Regionaal Samenwerkingsverband Provincie Antwerpen (ERSV).

- 11 leden namens de provincie : als vertegenwoordigers van de provincie komen enkel de leden van de deputatie en de provincieraad in aanmerking.

- 2 leden namens de werknemersorganisaties, voorgedragen door de raad van bestuur van de vzw Erkend Regionaal Samenwerkingsverband Provincie Antwerpen.
- 2 leden namens de werkgeversorganisaties, voorgedragen door de raad van bestuur van de vzw Erkend Regionaal Samenwerkingsverband Provincie Antwerpen.

De leden met raadgevende stem zijn de algemeen directeur van POM Antwerpen, het departementshoofd Economie van de Provincie Antwerpen, 1 lid van de werknemersorganisatie, 1 lid van de werkgeversorganisaties en 3 leden namens de fractie lokale besturen.

De mandaten zijn als volgt verdeeld : 5 N-VA, 2 CD&V, 2 Groen, 2 Vl. Belang.

Samenstelling van de raad van bestuur:

Provincieraadsleden:

- Ludwig Caluwé, CD&V, voorzitter;
- Mireille Colson, NV-A;
- Stefan De Winter, Vlaams Belang;
- Seppe Gys NV-A;
- Ilse Jacques, NV-A;
- Luk Lemmens, NV-A, ondervoorzitter;
- Louis Schoofs, Groen;
- Bruno Valkeniers, Vlaams Belang;
- Diederik Vandendriessche, Groen;
- Isabelle Vrancken, NV-A;
- Wendy Weckhuysen, CD&V.

Werknemersorganisaties:

- Wim Penninckx, ACV;
- Dirk Schoeters, ABVV (op pensioen maar maakt tot nader order zijn termijn nog af);
- Frank Van den Bogaert, ACLVB (raadgevend lid).

Werkgeversorganisatie:

- Dirk Bulteel, VOKA;
- Carl Van Dijck, UNIZO;
- Matti Lammers, Boerenbond (raadgevend lid);

Fractie lokale besturen:

- Gerda Broeckx, gemeente en OCMW Laakdal (raadgevend lid);
- Patrick Feyaerts, gemeente en OCMW Heist-op-den-Bergh (raadgevend lid);
- Claude Marinower, Stad Antwerpen (raadgevend lid).

Departementshoofd* Economie (raadgevend lid)

Algemeen directeur* POM Antwerpen (raadgevend lid), secretaris

Kan uitgenodigd worden als adviseur:

- Jan Blancke, directeur bedrijventerreinen POM Antwerpen.

1.3.3 Dagelijks bestuur

Algemeen Directeur*

Jan Blancke, Directeur Bedrijventerreinen

Chris Claessens, Diensthoofd Administratie, HR & ICT

1.3.4 Bedrijfsrevisoren en commissarissen

Grant Thornton Bedrijfsrevisoren CVBA, Potvlietlaan 6, 2600 Antwerpen, BE 0439 814 826

Luc Deltour (commissaris)

1.4. Beleidseffecten

POM Antwerpen engageert zich om acties op te zetten om provinciale doelstellingen en actieplannen te realiseren. De doelstellingen en actieplannen zijn:

1. projecten gericht op de versterking van de infrastructuur tot vestiging van de bedrijven, waarbij de realisatie van eigen bedrijvenszones voorop staat;
2. projecten gericht op een efficiënte aanwending van de bedrijfsinfrastructuur, waarbij het duurzaam gebruik van bedrijvenszones wordt gestimuleerd;
3. het stimuleren, invoeren en uitvoeren van bedrijventerreinbeheer;
4. projecten gericht op het stimuleren van samenwerking van de bedrijven in onze provincie;
5. de realisatie, het beheer en de exploitatie van de Antwerpse bedrijvent centra, incubatie- en innovatiecentra, wetenschapsparken, multifunctionele gebouwen en doorgangsgebouwen;
6. de uitvoering van projecten ter ondersteuning van het speerpuntsectorenbeleid van de Provincie Antwerpen;
7. het voeren van een actief investeringspromotiebeleid in China en ondersteuning van de zusterovereenkomst tussen de provincie Antwerpen en Chongqing (China).

In 2021 gerealiseerd binnen doelstelling 1:

- Hemiksem, Heemsdaalstraat

In overleg met 4 aanpalende bedrijven en met steun van VOKA bereikten POM en de gemeente een akkoord over het ontwerp van de weg met aanleg van de vrachtwagenparking en over de financiële bijdrage vanuit de bedrijven. Deze beslissingspunten worden bekrachtigd in een overeenkomst die begin 2021 door de 4 bedrijven, de gemeente en POM Antwerpen werd ondertekend. Einde 2021 werd een aanbestedingsdossier ter goedkeuring aan de betrokken partners voorgelegd.

- Wilrijk, Terbekehof: heropwaardering bedrijventerrein

Als tweede fase werd gestart met de realisatie van de heraanleg van de Terbekehofdreef, de Dynamicalaan en een deel van de Moerelei (tussen de Fotografielaan en de Terbekehofdreef). Dit houdt een vernieuwing van de bovenbouw (met inbegrip van parkeerplaatsen, voetpaden, fietspaden en groen), de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel met collectieve waterbuffering en de aanleg van een warmtenet in. De partners in dit project zijn POM Antwerpen, District Wilrijk, Stad Antwerpen, rio-link en ISVAG. De werken startten in het voorjaar van 2019 en werden in het najaar van 2021 afgerond.

In 2021 gerealiseerd binnen doelstelling 3:

- Kennisnetwerk BTM

- publicatie van diverse best practices en nieuwsartikels
- eerstelijnsadvies aan verschillende bedrijventerreinverenigingen
Thematische overlegmomenten met de stad Hoogstraten en Logistic Center Hazeldonk-Meer, het VIL en watercircle.be.

De POM's organiseerden twee Vlaamsbrede webinars:

- 'Water en bedrijventerreinen' voor 190 deelnemers
- 'Circulariteit op bedrijventerreinen' voor 85 deelnemers

- Bedrijventerreinmanagement Agropark vzw Sint-Katelijne Waver

Het eerste doel van de vzw is het kwaliteitsniveau van het terrein te waarborgen en de gemeenschappelijke delen te onderhouden. Er werd uitvoerig overleg gepleegd met de omwonenden om tot een consensus te komen voor de aanleg en het onderhoud van de groenbuffers. In 2021 werd beslist om een geluidstudie uit te voeren om de geluidsoverlast voor de omwonenden te monitoren.

- Wetenschapspark Universiteit Antwerpen, Niel

Parkmanager Erik Lejeune stond in voor volgende acties op het park:

- Aanleg van bloemenweide en bijhorend bloemenpad
- Opstart VME Archimedes gebouw (Vereniging van mede eigendom)
- Installatie van elektrische laadpalen
- Opstart deelwagens in samenwerking met gemeente Niel
- Deelfietsen op het park in samenwerking met gemeenten Niel en Boom
- Opstart natuurbeheersplan wetenschapspark in samenwerking met gemeente Niel en provincie
- Gemeenschappelijk afvalbeheer

In 2021 gerealiseerd binnen doelstelling 4:

- APBC, Designplatform ANTWERP. POWERED BY CREATIVES

Hire a Creative is een nieuwe dienst die in 2021 werd gelanceerd: een gratis online matchmaking event tussen ondernemers en creatieve professionals. Er werden 4 edities georganiseerd waardoor meer dan 130 samenwerkingen werden gestart.

In 2021 gerealiseerd binnen doelstelling 5:

- Exploitatie Incubator Darwin

Grondige vernieuwing ICT infrastructuur met minimale overlast. Creatie van een flexplekruimte, waar ondernemers en prestarters een kantoor delen. Op die manier spelen we in op bedrijven die deels thuiswerken aanhouden.

In 2021 gerealiseerd binnen doelstelling 6:

- Speerpuntsector Chemie: We Are Chemistry Jobevent

Op 24 maart 2021 ging het eerste online WAC Jobevent door. 23 bedrijven en 390 werkzoekenden waren online aanwezig en gingen in interactie via chatrooms en de netwerkroute.

- Speerpuntsector creatieve economie: Designplatform ANTWERP. POWERED BY CREATIVES

De werking werd in 2021 maximaal aangepast aan de virtuele context. 10 bedrijven en organisaties werden succesvol begeleid binnen een innovatietraject.

Hire a Creative is een nieuwe dienst die in 2021 werd gelanceerd : een gratis online matchmakingevent tussen ondernemers en creatieve professionals. Er werden 4 edities georganiseerd waardoor meer dan 130 samenwerkingen werden gestart. Nog in 2021 werd de creatieve sector uitgebreid online bevraagd over hun noden en wensen voor het platform.

- Speerpuntsectoren/ecosystemen op het Wetenschapspark

at.las vzw (Leveraging Affordable Solutions for Advanced Therapies) zette in 2021 in samenwerking met VIB sterk in op de uitwerking van een e-learning platform dat academische ontwikkelaars helpt om hun therapie richting markt te brengen. Ook zette het VIL in samenspraak met at.las een door VLAIO gesteund COOCK project op met een consortium van ATMP en logistieke spelers. Liefst 6 bedrijven en organisaties vanop het wetenschapspark zijn hierbij betrokken.

In 2021 ontving POM Antwerpen een eenmalige subsidie van de provincie Antwerpen voor de verdere uitbouw van de ecosystemen. Mira Van de Velde en Sara Landuyt versterken sinds einde 2021 het team.

In 2021 gerealiseerd binnen doelstelling 7:

- Cleantech Route China

In 2021 werd een webinarreeks georganiseerd voor Vlaamse bedrijven, werden cleantech-bedrijven uitgenodigd om deel te nemen aan de virtuele groepszakenreis naar Chongqing en Chengdu van Flanders Investment & Trade, en werden 2 cleantechbeurzen in China bijgewoond. Individuele contacten werden virtueel gefaciliteerd en opgevolgd, met ondersteuning van de lokale vertegenwoordigers van de projectpartners in China.

- THE ANTWERP FORUM

Samen met de Belgisch-Chinese Kamer van Koophandel (BCECC) organiseerde POM Antwerpen op 30 november de vijfde, sterk afgeslankte en deels hybride editie van THE ANTWERP FORUM – Linking business between China and Europe. 53 personen namen deel aan het forum, het merendeel zaakvoerders en managers van bedrijven, maar eveneens academici en beleidsmakers. Onder de deelnemers waren ook enkele vertegenwoordigers van Chinese bedrijven en overheidsinstanties.

- Missies en bezoeken

In juni 2021 ondersteunde POM Antwerpen de online missie van Flanders Investment & Trade naar Chongqing en Chengdu. Aanvullend op de inhoudelijke sessie werden voor de Vlaamse bedrijven 1-op-1 kennismakingsgesprekken gefaciliteerd.

- Inkomende delegaties

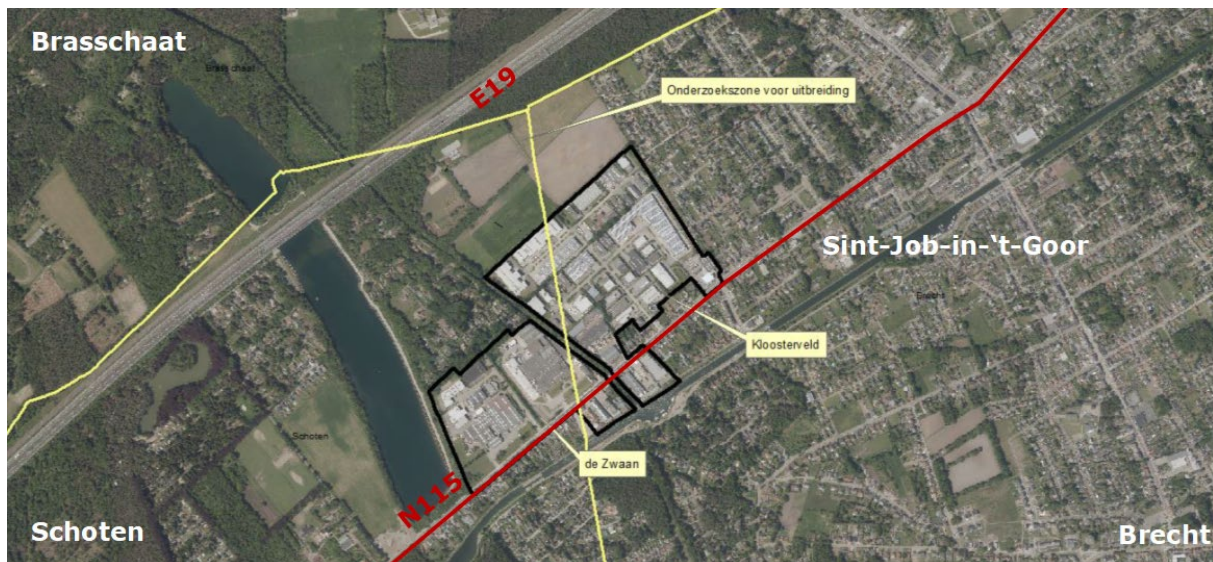
Omwille van Covid-19 werd slechts één buitenlandse delegatie ontvangen in 2021: Lingang Group uit Shanghai, een ontwikkelaar van gespecialiseerde bedrijventerreinen.

DEEL II ACTIES

2.1 BEDRIJVENTERREINEN

1. Brecht Schoten Brasschaat Kloosterveld en de Zwaan en omgeving

Projectmanager	Peter Carpentier
----------------	------------------

Bedrijventerreinen Kloosterveld en de Zwaan en omgeving

Op basis van een intern vooronderzoek en in het kader van de opmaak van een ruimtelijke visie en juridische verankering voor de herstructurering van de bedrijventerreinen Kloosterveld en de Zwaan, werd door de dienst Ruimtelijke Planning (DRP) van de provincie Antwerpen een bestek voor ondersteuning door een extern bureau opgemaakt in samenspraak met POM Antwerpen.

In dit bestek zijn 4 posten opgenomen:

- Post 1: Voorbereidende fase: onderzoek + opstellen van een proces- en een startnota en scopingsnota
- Post 2: Opmaak van een PRUP met geïntegreerde effectenboordeling
- Post 3: Uitwerking van een uitgiftebeleid
- Post 4: Samenwerking en communicatie (prijs/uur)

Het directiecomité ging principieel akkoord financieel bij te dragen in opstart en uitvoering van het planningsinitiatief voor de duurzame herstructurering en ontwikkeling van de bedrijventerreinen Kloosterveld en de Zwaan, meer bepaald de uitwerking van een uitgiftebeleid (post 3) en de helft van de kostprijs van benodigd overleg en participatiemomenten (post 4). Deze verdeling werd vertaald in een overeenkomst tussen de provincie Antwerpen en POM Antwerpen, waarin ook de facturatie- en betalingsmodaliteiten geregeld worden.

Hoofddoel van het onderzoek is de optimale invulling van de bedrijventerreinen Kloosterveld en de Zwaan. Hoe kunnen groeiende bedrijven uitbreiden en nieuwe bedrijven zich vestigen op kwaliteitsvolle bedrijventerreinen? En welke impact heeft dat op de omgeving (mobiliteit, natuur e.d.)? Om de schaarse ruimte en economische groei met elkaar te rijmen, moet ingezet worden op innovatieve ontwikkelings- en herontwikkelingsmodellen.

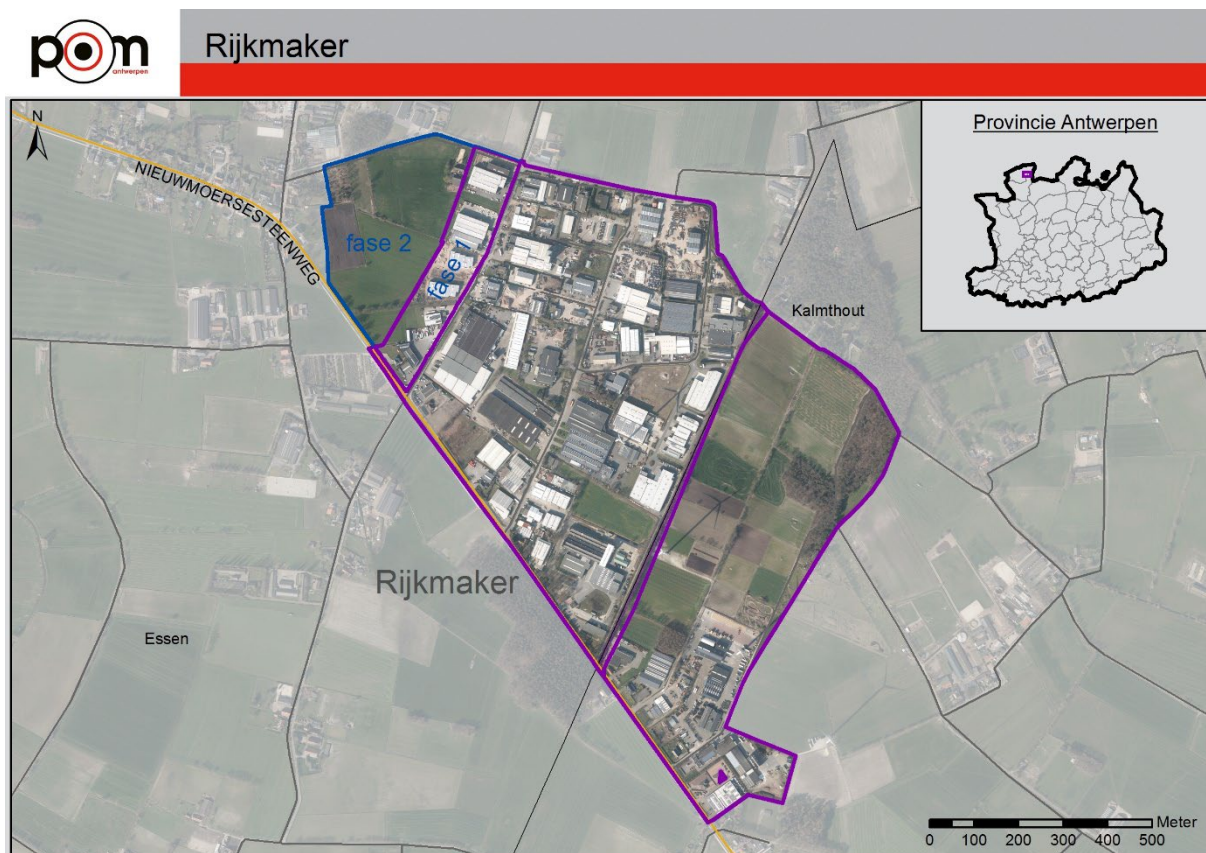
In het voorjaar van 2020 gunde de provincie Antwerpen voormelde opdracht aan het studieconsortium Antea Group - CityD-Wes. In het najaar van 2020 werden een eerste projectgroep en stuurgroep georganiseerd. De stuurgroepleden namen online kennis van het proces en de projectstructuur, alsook van de verfijnde onderzoeksdoelen, de aanpak van het uitgiftebeleid en de ruimtelijke context.

In 2021 werd het voorbereidend onderzoek verder uitgediept. Er werd gewerkt aan een ruimtelijk-economische analyse en aan een scenario-analyse, die doorvertaald zullen worden in de start- en procesnota van het PRUP. Er werd ook gestart met de opmaak van de stakeholdersanalyse en het participatietraject. In het kader van de beoogde harmonie tussen de (her-)ontwikkeling van het economisch potentieel en de ruime omgeving werd een overleg georganiseerd met de provinciale diensten Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid en Landbouw.

Het doel is om de plandoelstellingen, startnota, procesnota en organisatie van de publieke raadpleging in 2022 verder te verfijnen, finaliseren en ter goedkeuring voor te leggen aan de deputatie, waarna de PRUP-procedure formeel opgestart - en het uitgiftebeleid verder geconcretiseerd kan worden. POM Antwerpen zal deel uitmaken van het planteam, en ook deelnemen aan toekomstige project- en stuurgroepen. De dagelijkse projectopvolging in samenwerking met DRP wordt verder opgenomen.

2. Essen Rijkmaker

Projectmanager	Els Kenis
----------------	-----------

De gemeente Essen heeft een RUP Uitbreiding industrieterrein Rijkmaker fase 1 opgemaakt met het oog op het ontwikkelen van een uitbreidingszone voor het lokaal bedrijventerrein Rijkmaker.

De gemeente Essen vroeg POM een projectvoorstel uit te werken voor de projectontwikkeling. De POM tekende in 2014 resp. 2016 een samenwerkingsovereenkomst met de families Loos en Deckers, de twee grootste eigenaarsgroepen. Later volgden ondertekeningen met de families Van den Bergh-Van Aert (23/8/2018) en met Lindenspolder NV (18/3/2019). De overeenkomst gaat over de projectontwikkeling voor de uitbreiding van Rijkmaker – fase 1 en fase 2. Enkel met 1 eigenaar nl. Peter Donkers moeten we nog tot een overeenkomst komen.

POM Antwerpen heeft de kosten voor het wegenisontwerp geprefinancierd. De families Loos en Deckers hebben deze kosten proportioneel terugbetaald bij de verkoop van de bedrijfspercelen. Het gemeentebestuur heeft een definitieve goedkeuring gegeven aan het tracé voor de insteekwegen fase 1 (met voorbehoud stedenbouwkundige vergunning). Voor fase 2 heeft zij het tracé principieel vastgesteld. Fase 1 is volledig ontwikkeld.

De gemeente startte in 2017 de procedure van het “Ruimtelijk uitvoeringsplan – uitbreiding lokaal bedrijventerrein Rijkmaker fase 2”. POM maakte een eenzijdige verbintenis op waarbij zij zich engageert om de kosten verbonden aan het RUP mee te verrekenen op het moment dat de projectontwikkeling fase 2 wordt gerealiseerd en de gemeente de kosten voor het geïntegreerde RUP en de (noodzakelijke) effectbeoordelingen terug te betalen.

De publieke raadpleging van de startnota van het RUP was gestart op 24 februari 2021. Om administratieve redenen en om een aantal zaken uit de initiële startnota verder te verduidelijken, werd de publieke raadpleging van de (aangepaste) startnota opnieuw opgestart op 24 januari 2022.

Eén jaar later zou het RUP definitief goedgekeurd moeten zijn. Daarna kan POM starten met de aanleg van de infrastructuur en de ontwikkeling van fase 2. In tussentijd werkt POM ook aan de opmaak van de projectnota en het plan van het onteigeningsdossier.

3. Glastuinbouw

Projectmanager	Stan Verdonck
----------------	---------------

POM Antwerpen wenst de economische sector glastuinbouw te ondersteunen en heeft hiervoor de volgende strategie ontwikkeld:

1. Ruimte voor ondernemen
2. Vestigingskansen in bestaande serres
3. Schaalvoordelen door samenwerking

Sinds 2016 werd een samenwerking opgezet tussen DLP en POM om uitvoering te geven aan het glastuinbouwbeleid. POM werkt daarbij zoveel mogelijk vraaggestuurd en gaat daarvoor samenwerkingsverbanden aan met andere overheden, kenniscentra, private eigenaars, pachters en bedrijven. Met personeelsinzet en met een rollend fonds worden ontwikkelingsprojecten opgezet om projecten te realiseren met een maatschappelijke meerwaarde.

POM zoekt daarbij weldoordacht naar ruimte voor glastuinbouwbedrijven en zet projecten op om bestaande serres in agrarisch gebruik te houden via reconversie en/of schaalvergroting. Tegelijk wordt er ingezet op schaalvoordelen door samenwerking te stimuleren tussen bedrijven. De afgelopen jaren

werd er ingezet op klimaatadaptatie via het project Water+Land+Schap (Landinrichting) en op klimaatmitigatie via het project DOEN – Duurzame Ontwikkeling van EnergieNeutraliteit (Interreg).

Vanuit POM Antwerpen ging er ook veel aandacht naar beleidsondersteuning: zo werd onder meer in samenwerking met de provinciale dienst Landbouw- en Plattelandsbeleid een ruimtelijk onderzoek uitgevoerd naar ontwikkelingskansen voor glastuinbouw in de nabijheid van industrie/restwarmte. Er was ook regelmatig overleg en advies aangaande vragen van gemeentebesturen en/of ondernemers en er was regelmatig overleg met de provinciale diensten Milieu & Natuur, Ruimtelijke Planning en Integraal Waterbeleid om de samenwerking verder op te zoeken en win-wins te realiseren. We zetten ook in 2021 verder in op trajectbegeleiding in nauwe samenwerking met de provinciale diensten en gemeentebesturen. Zo verhogen we de kwaliteit van private initiatieven in de voorbereidende fase. Er wordt daarbij gestreefd naar een win-win voor de glastuinbouw (verhogen slaagkans project) en voor de maatschappelijke meerwaarde (landschappelijk, ecologisch, mobiliteit, water, energie, goed nabuurschap, ...).

Er werd ook verder ingezet op de verdere verduurzaming van deze belangrijke economische sector. De uitrol van warmtenetten kan bijdragen aan de energietransitie om glastuinbouwbedrijven en hun omgeving klimaatneutraal te maken. Via het Interreg-project DOEN zetten we in op “Glastuinbouw Gebiedsscans”. Deze GIS-analyses zijn vooral gericht op het detecteren van opportuniteiten voor de aanleg van warmtenetten en van kansrijke locaties voor nieuwe glastuinbouw nabij restwarmte of geothermie. We voerden een aantal haalbaarheidsstudies uit in Putte, Duffel en Hoogstraten.

Via het landinrichtingsproject Water+Land+Schap zijn we in samenwerking met onze partners aan de slag om wateruitdagingen aan te pakken in de Mechelse Groenteregio. Met de WaterKansenKaarten als instrument werden een 4-tal demonstratieprojecten opgestart in de gemeenten Putte/Lier, Lier/Duffel, Kontich en Rumst. In samenwerking met de Bodemkundige Dienst van België en Sumaqua wordt de potentie en effectiviteit van slimme buffers en slimme drainages geëvalueerd. Daarnaast werden verschillende projectsubsidies aangevraagd om de komende jaren voldoende middelen te hebben voor bijkomende projecten die zullen bijdragen aan landbouw, water en landschap.

4. DOEN Duurzame Ontwikkeling Energie Neutraliteit - (Interreg Grensregio Vlaanderen-Nederland)

Projectmanager	Isabelle Verdonck Stan Verdonck
----------------	------------------------------------

Het Interreg-project Duurzame Ontwikkeling Energie Neutraliteit - DOEN wil een grensoverschrijdend netwerk opzetten van energiemakelaars/coaches waarbij de koppeling tussen energiescans en gebiedsgericht beleid wordt uitgetest in functie van de valorisatie van reststromen en concrete realisaties. POM Antwerpen beoogt met dit project de economische slagkracht van de provincie Antwerpen te versterken door de energie- en CO²-stromen tussen de verschillende bedrijven, bedrijventerreinen en glastuinbouw te optimaliseren.

We zetten in dit project in op volgende cases:

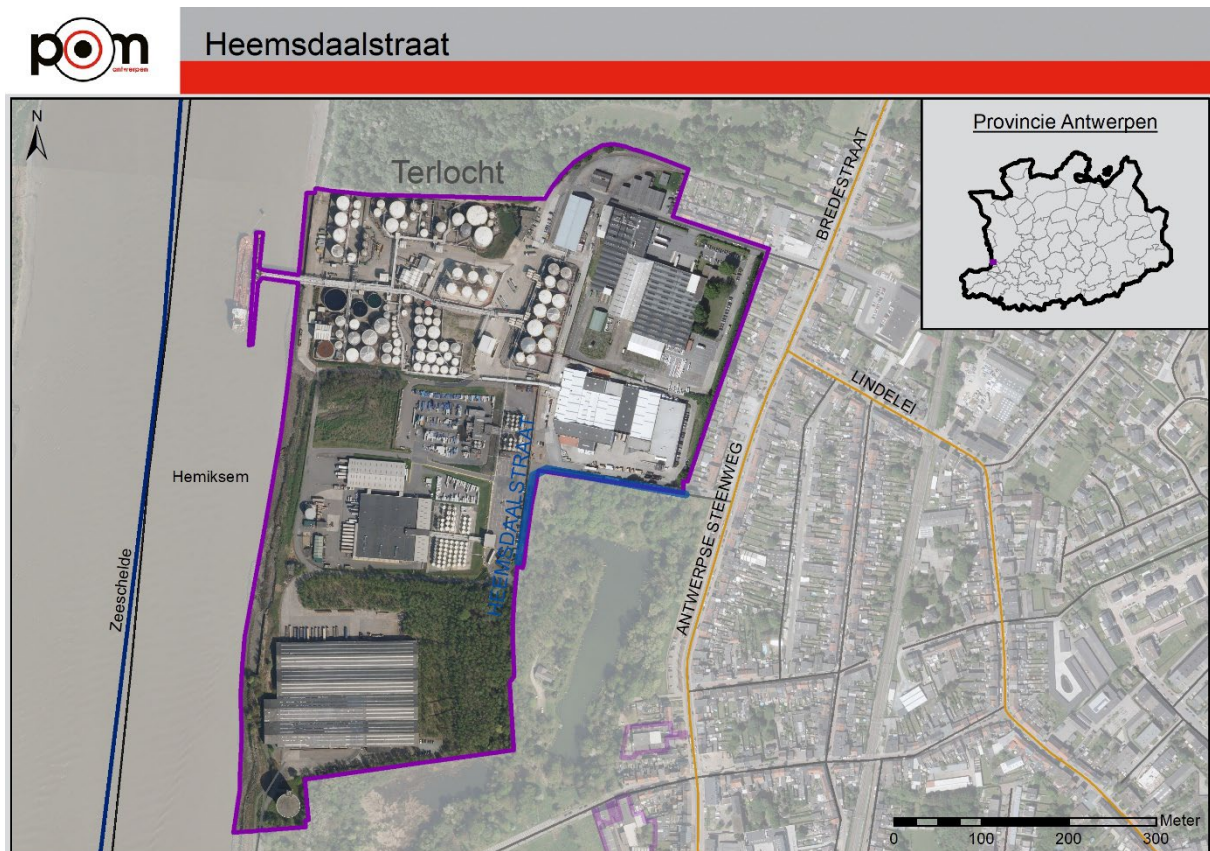
1. Warmtenetwerk Puurs/Willebroek: we onderzochten de uitkoppelingsmogelijkheden van restwarmte van één bedrijf dat in zijn directe omgeving bedrijven en woningen van restwarmte kan voorzien. Hiervoor werd door Kelvin Solutions een haalbaarheidsstudie gemaakt.
2. Gebiedsscans glastuinbouw: we onderzochten de uitkoppeling van WKK-warmte vanuit glastuinbouwbedrijven naar hun directe omgeving (KMO-zone, zorginstelling, ...) en vanuit restwarmtebronnen naar glastuinbouwbedrijven. In de loop van 2021 werden deze haalbaarheidsstudies afgewerkt en werden de resultaten teruggekoppeld naar de betrokken stakeholders.

Om de nieuwe dienstverlening van energiemakelaars verder te optimaliseren ontwikkelde POM Antwerpen een Service Blueprint. Deze techniek kan voortaan ingezet worden om bedrijven en andere stakeholders beter te begeleiden bij de opstart van de samenwerking.

Om sneller kansen voor duurzame warmte te detecteren, ontwikkelde POM Antwerpen de 'glastuinbouw gebiedsscans'. Mogelijke vragers en aanbieders van (rest)warmte werden in een GIS-analyse verbonden met elkaar om een eerste ruwe inschatting te kunnen maken van de haalbaarheid van een warmtenetproject. Vertrekkende vanuit deze analyse werden verschillende initiatieven opgestart voor de ontwikkeling van warmtenetprojecten.

5. Hemiksem Heemsdaalstraat

Projectmanager	Hilde Kegels
----------------	--------------

De herstructurering van de site Heemsdaalstraat te Hemiksem heeft tot doel een verbeterde wegontsluiting en aangepaste vrachtwagenparking te creëren voor de vier bedrijven die er gevestigd zijn.

De visie die POM Antwerpen reeds in 2011 afrondde voor onder andere de realisatie van een nieuwe openbare Heemsdaalstraat kon toen niet uitgevoerd worden door het ontbreken van voldoende financiering.

In 2017 ontstaat er echter een nieuwe kans aangezien Elia net op het geplande tracé een hoogspanningsleiding wil aanleggen ten behoeve Umicore.

In de overeenkomsten tussen POM, Elia en de gemeente Hemiksem wordt het aandeel van Elia in de kosten bepaald en wordt POM gelast met en vergoed voor het projectmanagement en het bouwheerschap voor de heraanleg van de volledige Heemsdaalstraat.

In overleg met de 4 aanpalende bedrijven en met steun van VOKA bereiken POM en de gemeente een akkoord over de uitgangspunten voor het ontwerp van de weg met aanleg van de vrachtwagenparking en over de financiële bijdrage vanuit de bedrijven.

Deze beslissingspunten worden bekrachtigd in een overeenkomst die begin 2021 door de 4 bedrijven, de gemeente en POM Antwerpen wordt ondertekend.

Het Studiebureau Infrabo wordt gegund om de opdracht tot heraanleg van de Heemsdaalstraat uit te voeren en tevens aanvullend ook een plan op te maken voor de herinrichting van het kruispunt Heemsdaalstraat- Antwerpsesteenweg.

Begin 2021 start het studiebureau met de uitwerking van het voorontwerp van de weg en de vrachtwagenparking tot een definitief ontwerp- en uitvoeringsdossier. Tijdens de opmaak hiervan wordt ook teruggekoppeld naar Elia over het impact van ontwerpplannen op hun reeds aangelegde leiding en over de gedeelde kostenraming van de werken, terwijl de bedrijven inspraak krijgen in de timing, de opmaak van een signalisatie- en circulatieplan dat tijdens de werken van kracht zal zijn en de voorziene minderhinder maatregelen.

Einde 2021 is het aanbestedingsdossier, op enkele aanvullingen na, gefinaliseerd en wordt ter goedkeuring aan de betrokken partners voorgelegd.

6. Kalmthout Rijkmaker

Projectmanager	Kurt Bomhals
----------------	--------------

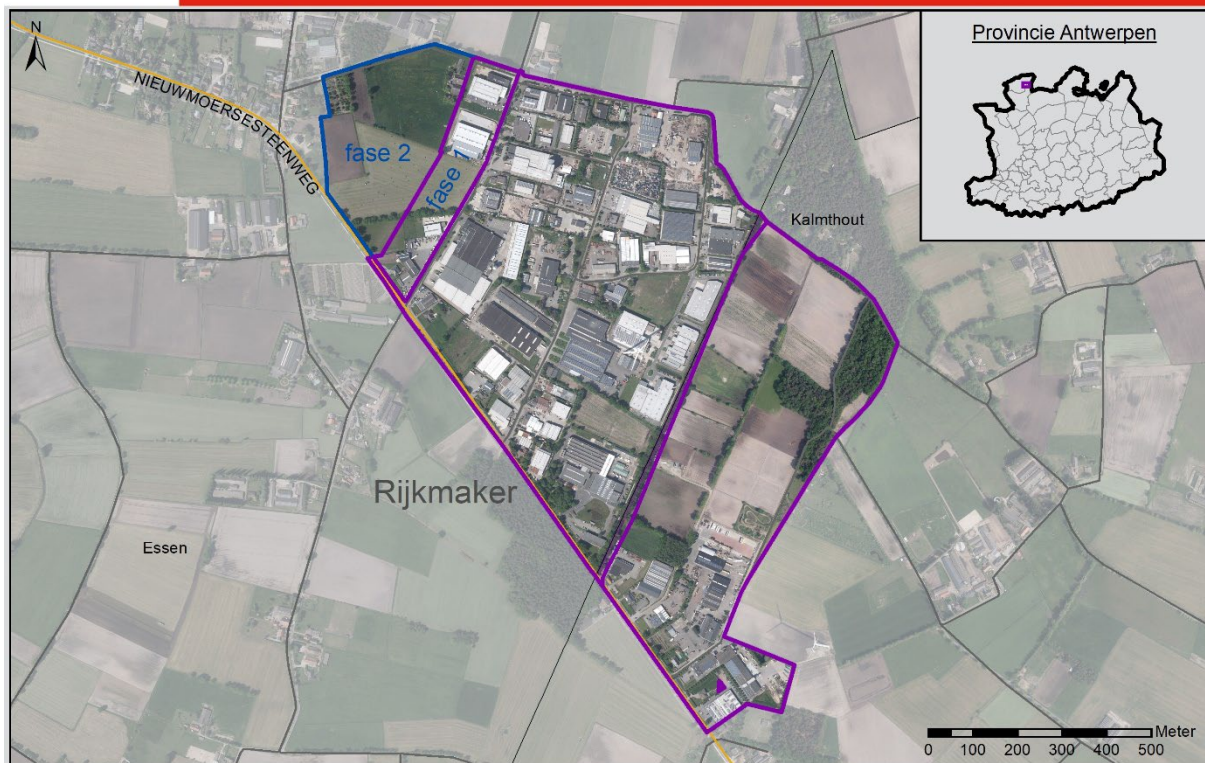
Op het bedrijventerrein Rijkmaker in Kalmthout wordt momenteel ongeveer 26 ha bestemd bedrijventerrein niet ingevuld. De oorzaak is dat er geen overheidsinitiatief was om dit terrein te ontwikkelen, naast knelpunten zoals ontsluiting en eigendomssituatie.

Bijzondere aandachtspunten vormen de fasering van een ontwikkeling, de bijkomende verkeersgeneratie en het behoud van de natuurwaarden rond het gebied.

POM Antwerpen is momenteel in gesprek met de eigenaars in het kader van de ontwikkeling van deze gronden. In 2021 werden er 2 voorstellen overgemaakt aan de eigenaars.

Rijkmaker uitbreiding

Uitsluitend een grondenbank (voorstel 1) is niet weerhouden geweest. Een gemengd voorstel - bijdrage in de infrastructuur en grondenbank - (voorstel 2) ligt nu ter discussie op tafel.

Het is de bedoeling om tegen het einde van 2022 een beslissing te hebben over welke richting het project uitgaat.

7. Kanaalkant - herwaardering bedrijventerrein Albertkanaal Antwerpen, Schoten en Wijnegem

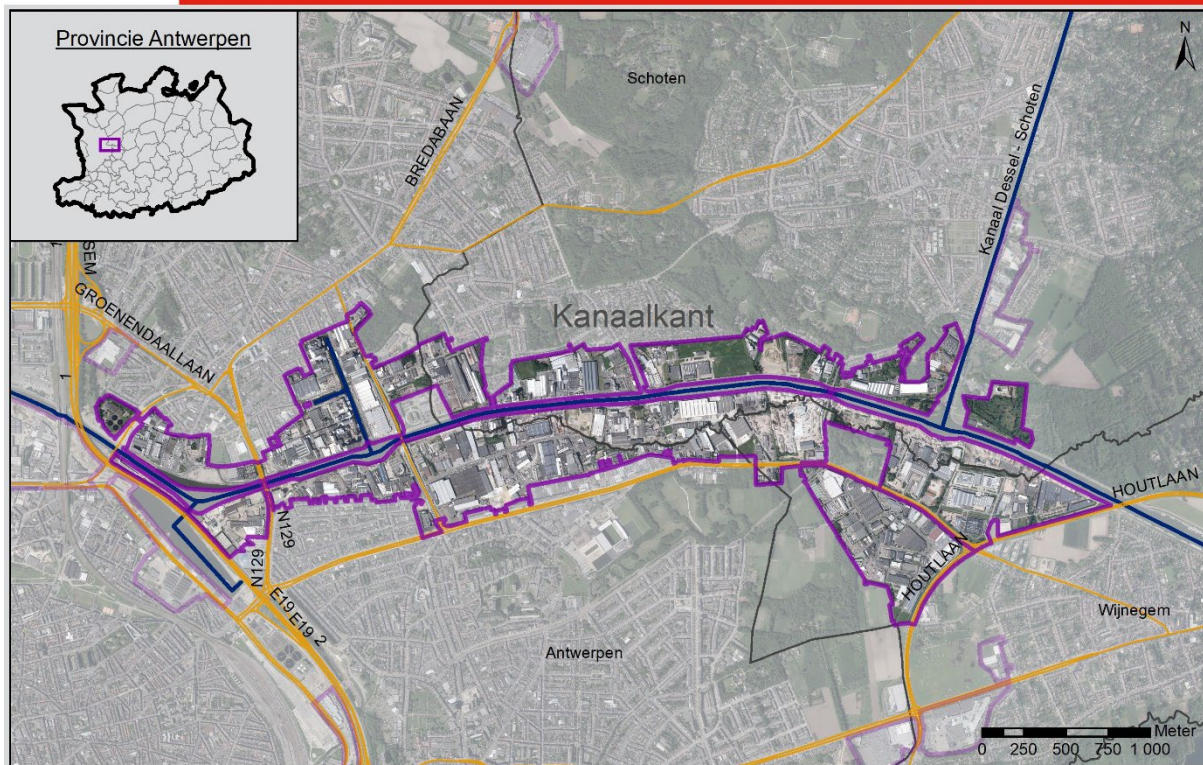
Projectmanager

Hans Maes

Kanaalkant, de tweede grootste bedrijvenzone van de provincie Antwerpen, omvat het gebied in de omgeving van het Albertkanaal in Wijnegem, Schoten en Antwerpen. Het is vaak net iets minder gekend dan de grootste industriezone van de provincie Antwerpen, de Antwerpse haven, maar daar wil Kanaalkant verandering in brengen.

Kanaalkant

De volgende overheden vormden een Kanaalkant-partnerschap: Wijnegem, Schoten, Antwerpen, de Vlaamse Waterweg, provincie Antwerpen en POM Antwerpen. Zij maakten een toekomstplan op voor de bedrijfzone.

Het toekomstplan is gekoppeld aan overheidsinvesteringen om een modernisering van het gebied in te zetten. Zo is er gestart met de verbreding van het Albertkanaal, een verhoging van de bruggen en de heraanleg van verschillende kruispunten. Nieuwe (fiets)wegen worden/zijn gerealiseerd.

De bedrijven van kanaalkant spelen een cruciale rol. Samen met hun komen tot een herontwikkeling, dat is het doel. In totaal spreken we over 400 hectare bedrijvigheid met een 600-tal bedrijven. Hierbij is het centraal gelegen Albertkanaal ongetwijfeld één van de grote troeven en het uithangbord van Kanaalkant. Met bijna 40 miljoen ton vervoerde goederen per jaar is het Albertkanaal namelijk de belangrijkste waterweg in Vlaanderen. De realisatie van een klimaatrobuust circulair bedrijventerrein, daar gaan we voor samen met de bedrijven!

Sinds 2018 is de gebiedsmanager hét contactpunt van Kanaalkant. Hij zet zich voluit in voor de optimalisering en verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein. Op de grens tussen overheid en bedrijven spoort hij de juiste organisaties aan om projecten te starten in de zone Kanaalkant.

8. Kennisnetwerk BTM

Projectmanager	Peter Carpentier
----------------	------------------

Door samen te werken genieten bedrijven van uiteenlopende financiële, economische, ecologische en maatschappelijke voordelen. De vijf Provinciale Ontwikkelingsmaatschappijen (POMs) en het

Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) geloven sterk in de kracht van interbedrijfs-samenwerking, en hebben een jarenlange traditie van ondersteuning van bedrijven, bedrijven-terrein-verenigingen en lokale besturen in de realisatie van hun bedrijventerreinmanagement (BTM).

Gezien de aanwezige expertise en ervaring en hun vele contacten met de provinciale stakeholders heeft VLAIO de POMs gemandateerd om een Kennisnetwerk BTM op te richten, uit te bouwen en te managen in de periode 2017 - 2019. Op 4 februari 2020 besliste de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw om dit mandaat met 2 jaar te verlengen, van 1 januari 2020 tot 31 december 2021.

Per provincie / POM is er een single point of contact (SPOC). Bij dit aanspreekpunt kunnen bestaande en opstartende bedrijventerreinverenigingen, evenals lokale besturen en ontwikkelaars of beheerders van bedrijventerreinen terecht voor eerstelijnsadvies met betrekking tot BTM. Indien relevant zal het Kennisnetwerk bedrijventerreinverenigingen bij de opstart of uitwerking van een samenwerkings-traject in contact brengen met andere BTM-stakeholders, die provinciaal of Vlaamsbreed actief zijn.

Naast een adviserende rol heeft het Kennisnetwerk BTM een informatieve functie. Nieuwsbrieven, periodieke netwerkbijeenkomsten en de website www.btmvlaanderen.be zijn de voornaamste kanalen waarmee het Kennisnetwerk de stakeholders wil informeren over nuttige best practices en interessante toekomstige evenementen en opportuniteiten rond volgende BTM-gerelateerde onderwerpen:

- energie-efficiëntie en klimaatneutraliteit
- ketenbeheer, water en afval
- beeldvorming, biodiversiteit en inrichting
- risicobeheersing en beveiliging
- delen van diensten en personeel
- mobiliteit, transport en logistiek
- oprichting, financiering en werking bedrijventerreinvereniging
- projecten

Vanuit POM Antwerpen werden in 2021 onder andere volgende acties ondernomen:

- publicatie van diverse best practices en nieuwsartikels op de website;
- eerstelijnsadvies aan verschillende bedrijventerreinverenigingen, lokale overheden en diverse stakeholders. Er werden 16 vragen gesteld aan - en beantwoord door de SPOC van de provincie Antwerpen, in hoofdzaak rond de thema's oprichting, financiering en werking van een bedrijventerreinvereniging, en mobiliteit, transport en logistiek.

In samenspraak met de andere POMs werden thematische overlegmomenten georganiseerd met de stad Hoogstraten en Logistic Center Hazeldonk-Meer, het VIL en watercircle.be.

Door COVID-19 en na overleg met - en goedkeuring van VLAIO werd beslist om geen provinciaal netwerkevenement te organiseren in 2021. De POMs organiseerden twee Vlaamsbrede webinars:

- 'Water en bedrijventerreinen' voor 190 deelnemers; algemene informatie, presentaties en video-opname beschikbaar op btmvlaanderen.be/themas/ketenbeheer-water-en-afval/water-en-bedrijventerreinen

- 'Circulariteit op bedrijventerreinen' voor 85 deelnemers; algemene informatie, presentaties en video-opname beschikbaar op btmvlaanderen.be/themas/ketenbeheer-water-en-afval/circulariteit-op-bedrijventerreinen

Zowel de POMs als VLAIO gaven te kennen positief te staan ten aanzien van een verlenging van het Kennisnetwerk BTM. Ter concretisering werden in de periode tussen april en november 2021 enkele overlegmomenten georganiseerd tussen het Agentschap en de vijf POMs, wat resulteerde in een ministerieel besluit d.d. 22 december 2021 tot het verlenen van een subsidie aan de POM Antwerpen voor de verdere uitvoering van het contactpunt en kennisnetwerk bedrijventerreinmanagement. De basisprincipes van de derde projectperiode zijn de volgende:

- Maximumsubsidie van 97.000 euro
- Looptijd van 2 werkingsjaren (2022-2023)
- Minimale personeelscapaciteit van 0,6 VTE
- Bijkomende taakstelling 'proactief helpen genereren van samenwerkingsprojecten ter verduurzaming van bedrijventerreinen' (naast reeds bestaande taken 'kennisdeling' en 'vraaggericht eerstelijnsadvies')
- Aanvaarde uitgaven aan maximum 85% gesubsidieerd

Er werden gelijkaardige ministeriële besluiten opgemaakt per POM. De maximumsubsidie voor POM West-Vlaanderen is evenwel hoger omdat de externe kost voor het onderhoud en de hosting van de website aan deze POM gefactureerd wordt.

9. Lier Duwijck Windmolens

Projectmanager	Isabelle Verdonck
----------------	-------------------

Duwijck in Lier is geschikt voor het plaatsen van windturbines en POM Antwerpen ziet dit ook als een uitgelezen hulpmiddel om tot een CO² neutrale omgeving op het bedrijventerreinen te komen. POM Antwerpen sloot een erfpachtovereenkomst af met Ecopower met het oog op de realisatie en exploitatie van 3 windturbines op de terreinen naast Duwijck in Lier.

De voorbereidende studies voor de windmolens werden in 2021 afgerond en er werd een vergunningsaanvraag ingediend voor 2 grote windturbines.

Na protest van de omwonenden werd de aanvraag terug ingetrokken en Ecopower gaat eerst het overleg aan met het buurtcomité alvorens een nieuwe vergunningsaanvraag in te dienen.

10. Lier Duwijckpark vzw

Projectmanager	Isabelle Verdonck
----------------	-------------------

De vzw Duwijckpark werd opgericht in 2006 bij de opening van het industrieterrein Duwijck 1 met de bedoeling een duurzaam gemeenschappelijk onderhoud van het terrein te organiseren. Op het terrein zijn gemeenschappelijke parkings en buffers aangelegd die een degelijk onderhoud nodig hebben. Alle gevestigde bedrijven maken deel uit van de vereniging en er is een vertegenwoordiger van de stad Lier en POM Antwerpen in het bestuursorgaan. In 2017 zijn de laatste kavels op Duwijck 2 verkocht en telt de vzw 35 leden.

In 2021 kwam de werking van de VZW terug op gang na corona; het bestuur ging één-op-één in gesprek met de leden om de toekomstige werking te bepalen.

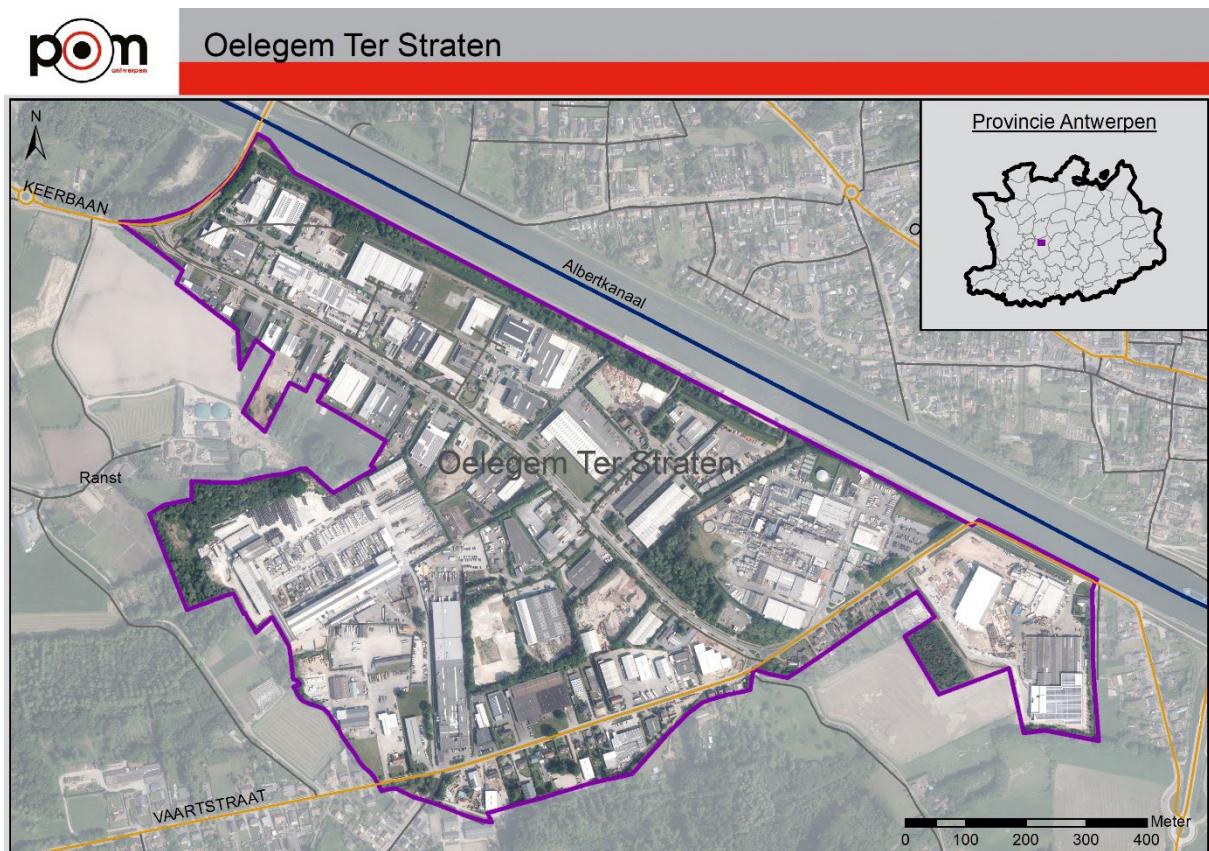
De opstart van een virtuele energiegemeenschap werd concreet uitgewerkt in een voorstel waarbij een laadstation met gemeenschappelijke batterij wordt geplaatst op het terrein gevoed door PV-installaties op de daken van de bedrijven. Rechtstreekse uitwisseling van stroom tussen bedrijven onderling is momenteel nog niet voorzien in de regelgeving.

Het voorstel werd voorgelegd aan de leden op de algemene vergadering in mei.

11. Oelegem Ter Straten

Projectmanager

Isabelle Verdonck

Het bedrijventerrein Ter Straten is gelegen in de gemeente Ranst aan het Albertkanaal. Het terrein is 84 ha groot en heeft een goede beeldkwaliteit. Er is een actieve bedrijvenvereniging aanwezig. Het bedrijventerrein kampt al jaren met mobiliteitsproblemen. De huidige ontsluiting verloopt door woonstraten die niet geschikt zijn voor vrachtverkeer.

Op vraag van de gemeente werd een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met als doel een projectplan voor het terrein op te maken met vooral aandacht voor mobiliteit en ontsluiting.

POM heeft studiebureau Sweco opdracht gegeven een projectplan uit te werken voor het terrein. In het projectplan wordt een nieuwe ontsluitingsweg voorzien, die de woonstraten ontlast en mogelijkheden voor meer watergebonden transport via het Albertkanaal stimuleert.

Er werd onderzocht hoe de nieuwe Maasweg kan worden aangelegd rekening houdend met de plannen voor de uitbouw van een groencorridor ter compensatie van de verdere economische ontwikkeling van het ENA-gebied. Het voorgestelde tracé van de nieuwe Maasweg doorkruist ook enkele bestaande buurtwegen. Sweco maakte een dossier op om de vereiste aanpassingen aan de buurtwegen te realiseren.

Tegen het dossier voor de opheffing van de buurtwegen werd bezwaar aangetekend door een buurtbewoner wiens tuin grenst aan het tracé van de nieuwe weg.

In 2019 werd een actieplan opgesteld om aan het bezwaar van de omwonenden tegemoet te komen. Dit resulteerde in een verlegging van het tracé van de weg in noordelijke richting.

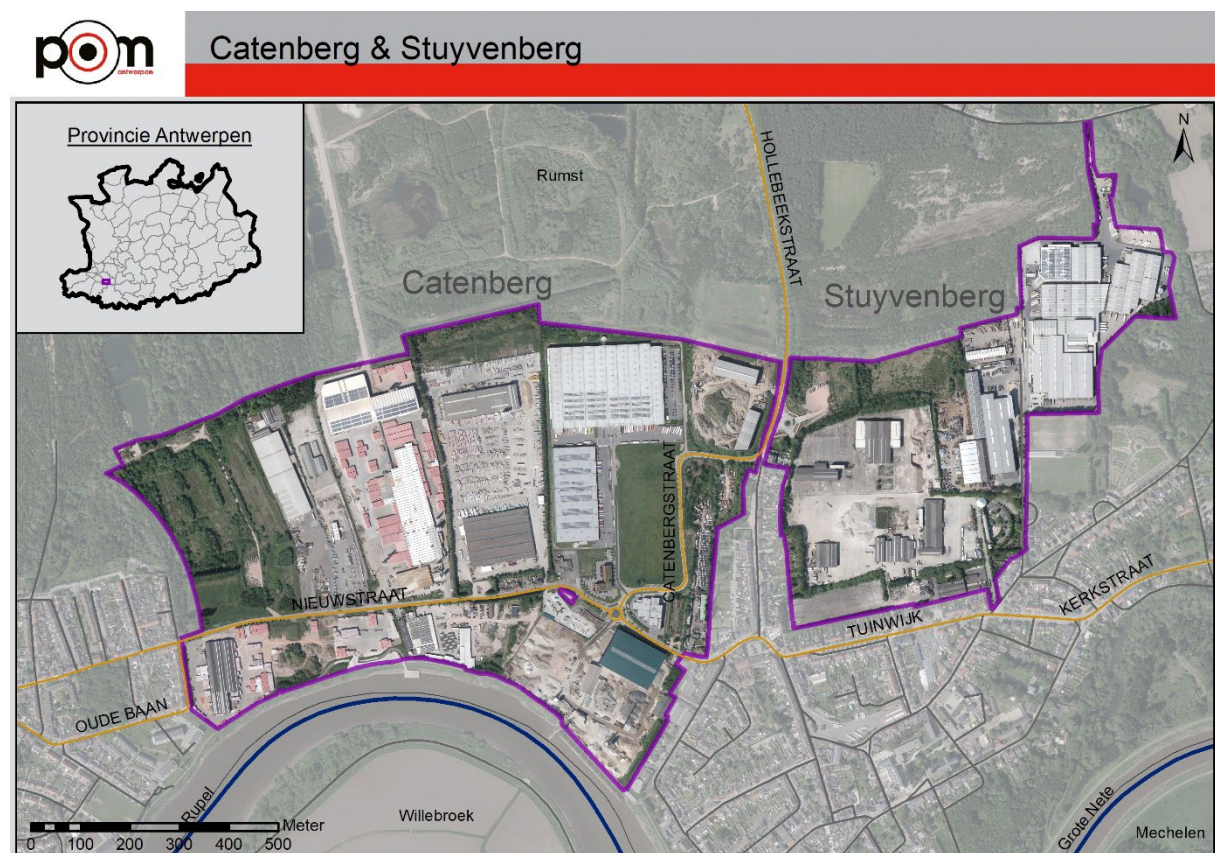
In 2021 werd de aangepaste vergunningsaanvraag voorbereid met het gemeentebestuur.

Het tracé van de weg doorkruist landbouwgebieden. Er werd een dossier geopend ism de Vlaamse Landmaatschappij om de getroffen landbouwers alternatieven voor te stellen.

De omgevingsvergunning wordt pas terug ingediend nadat dit proces tot een goed einde werd gebracht.

12. Rumst Catenberg & Stuyvenberg: rotonde en ecobuffer Terhagen

Projectmanager	Patricia Goetschalckx
----------------	-----------------------

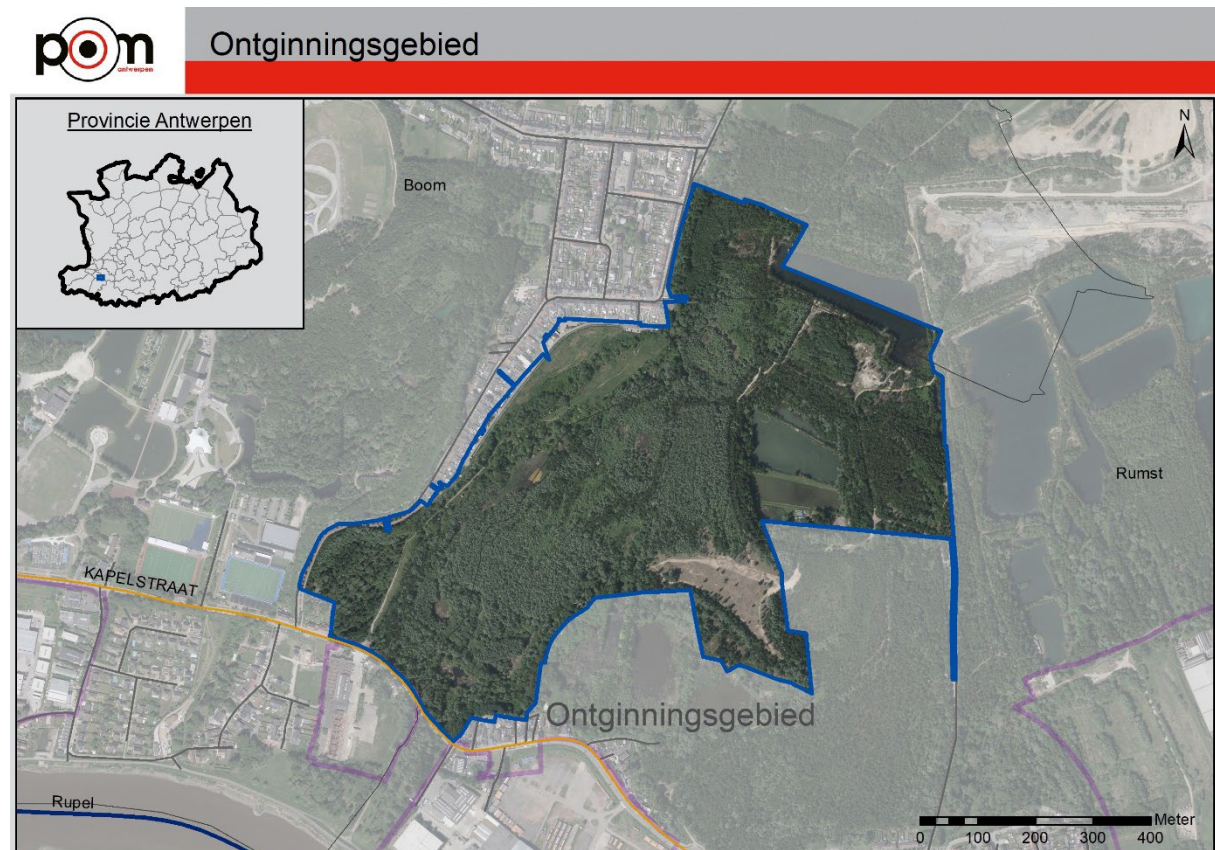
POM wil in samenwerking met het gemeentebestuur van Rumst de herwaardering van de verouderde bedrijventerreinen Catenberg en Stuyvenberg realiseren. De projectzone van 100 ha ligt langs de E19 en de Rupel en tussen de dorpskernen van Rumst en Terhagen.

In de aanpak van de herwaardering van het bedrijventerrein werd de aanleg van de rotonde en ecologische buffer Terhagen en industrieweg op Stuyvenberg verder uitgewerkt. Realisatie hiervan zal leiden tot en verbeterde mobiliteit en scheiding tussen de industriële en residentiële activiteiten. Na het uitvoeren van de nodige studies en onderzoeken, werd de omgevingsvergunning voor de aanleg van een rotonde met insteekweg naar het noordelijke bedrijventerrein, de ecologische buffer en de herinrichting van het openbaar domein ingediend op 24 december 2020. Deze vergunning werd op 10 mei 2021 bekomen.

Na het toekennen van de aanbesteding konden in oktober 2021 de nutswerken startten zodat de aannemer in januari 2022 kon beginnen met de voorbereidende werken. In februari 2022 kon dan van start gegaan worden met de aanleg van het eerste deel van het project; de ecotunnel.

13. Rumst Ontginningsgebied

Projectmanager	Jan Blancke
Communicatie	Kathleen Art

Ter hoogte van Boom en Rumst, ten noorden van de Rupel, ligt het zgn. ontginningsgebied Boom-Rumst. Het volledige gebied maakt deel uit van het strategische project gebiedsprogramma Rupelstreek, dat de 5 Rupelgemeenten (Boom, Niel, Rumst, Schelle, Hemiksem) omvat.

Naast de provincie Antwerpen is ook De Vlaamse Waterweg (DVW) eigenaar van een deel van het terrein.

Binnen het gebied liggen meerdere te saneren zones (voormalig huisvuilstort van de stad Antwerpen op eigendom provincie en voormalig asbeststort op eigendom DVW). Ter realisatie van deze sanering

en het daaropvolgend landschapsherstel werken de Provincie, de Vlaamse Waterweg, de gemeenten Rumst en Boom en Lantis samen.

Naar aanleiding van de sanering startte de provincie in het najaar van 2018 een participatietraject op met alle belanghebbenden: eigenaars, overheden, inwoners en verenigingen. Op 13 maart 2019 werd een ontwerp voor de eindinrichting van de Kleiputten Terhagen voorgesteld dat er kwam na een (nog steeds lopend) participatieproces. In dit ontwerp wordt het eerder geplande golfterrein vervangen door een landschapsontwerp met groen en zachte recreatie als sleutelementen. De provincie zette in 2021 in een PRUP deze bestemming om naar een natuurgebied met laag dynamische recreatiemogelijkheden.

De omgevingsvergunning werd in september 2021 ingediend.

Intendant, Gert Van de Genachte, staat in voor de geïntegreerde aanpak en intensieve projectcoördinatie. POM Antwerpen stond in voor de opmaak van het MER, via een studieopdracht aan Arcadis, en voor de aanstelling van de intendant. De provincie Antwerpen wees de studies m.b.t. de bodemsanering, de omgevingsvergunning, nieuwe morfologie, waterbalans en verplaatsing vissersclub toe aan Tractebel.

POM Antwerpen neemt tevens de administratieve en financiële projectopvolging en de ondersteuning van de intendant op zich. Jan Blancke, directeur bedrijventerreinen, staat hiervoor in.

Kathleen Art, communicatieverantwoordelijke van POM, neemt sinds november 2019 tijdelijk het woordvoederschap van het project op.

14. Sint-Katelijne Waver Veiling Zuid

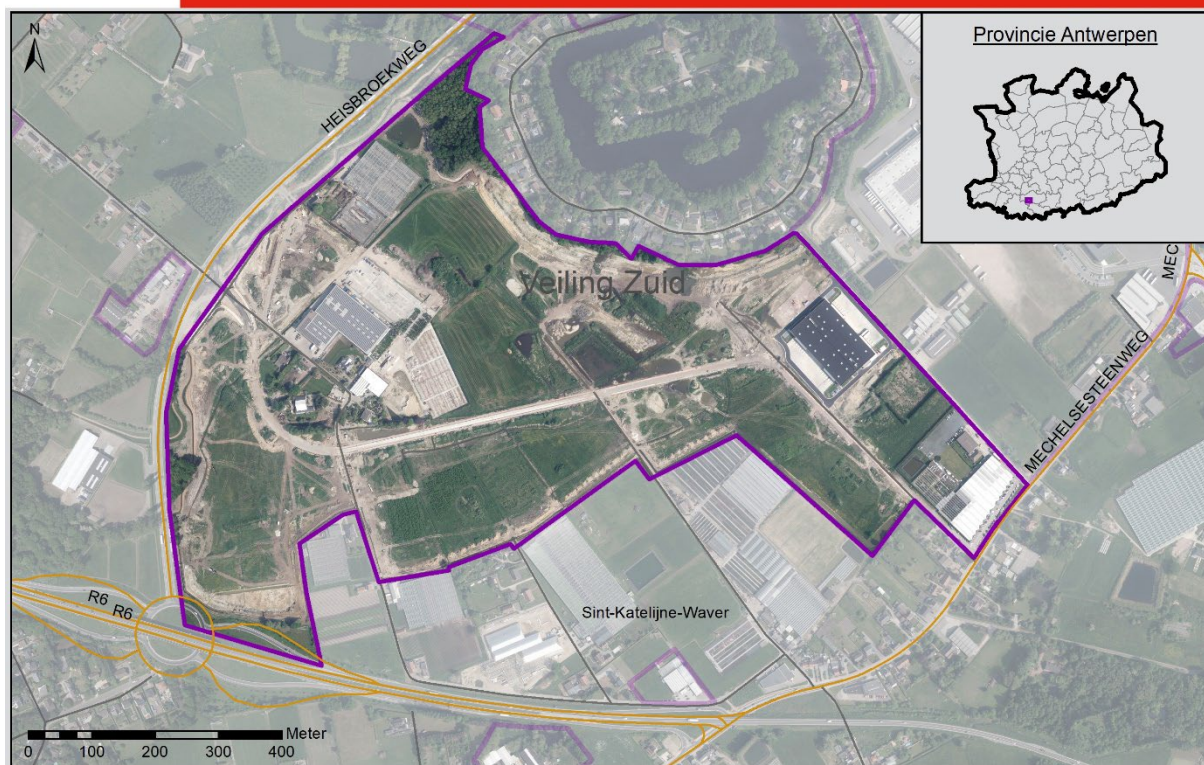
Projectmanager	Els Kenis
----------------	-----------

Het project Veiling Zuid te Sint-Katelijne-Waver heeft tot doel een specifiek bedrijventerrein voor agro-industrie te ontwikkelen, als uitbreiding op het bestaande bedrijventerrein waar onder meer de veiling is gehuisvest. Dit gebied werd door middel van het GRUP Veiling Zuid (MB 18/07/08) herbestemd tot zone voor agro-industrie. Het gaat hier om een terrein van 60 ha, waarvan ca. 30 ha uitgeefbaar. Reeds 13,4 ha hiervan is verkocht.

In 2016 werden de aanwezige gebouwen afgebroken en hebben de nutsmaatschappijen de nodige werken uitgevoerd om hun leidingen te verleggen. Midden 2017 werd er gestart met de aanleg van de infrastructuur, zijnde de wegenis en de bufferzones. Eind 2018 werden de werken afgerond. De infrastructuur werd in september 2020 voorlopig opgeleverd, na de aanleg van de groeninfrastructuur. In 2021 werd een serieuze inspanning geleverd om de kwaliteit en op sommige de densiteit van het groen te verbeteren. Door middel van een nieuw groenplan werd hier tegemoet gekomen aan de vragen van buurtbewoners.

Veiling Zuid

In 2018 kocht Intergrow het eerste perceel (7.214m²), in 2019 werd er 17.346m² verkocht aan VERGRO. Huis Van Dyck kocht begin januari 2020 een perceel van 4.900m². Begin 2021 kocht ROTOM 3ha. Eind 2021 kocht Aartsen een perceel van 22.233m². Ongeveer 13.4ha is verkocht, er kan nog 18 ha vermarkt worden.

In 2021 startte POM i.s.m. de bedrijven, Agropark vzw en de gemeente met de opmaak van een 3D-geluidsmodel. Naast geluidsmetingen rondom het terrein (dec. 21-jan.22) wordt er nu intensief gewerkt met de geluidsdata van de bedrijven. Eens het model gefinaliseerd is, zou een actuele simulatie van de geluidsimpact voor de bestaande, en de geplande bedrijven accurate informatie moeten opleveren in functie van de mogelijke geluidsruimte. Dit helpt bedrijven, POM, vergunningverleners in concrete dossiers en in de communicatie met de omwonenden.

15. Parkmanagement Agropark Sint Katelijne Waver vzw

Projectmanager	Isabelle Verdonck
----------------	-------------------

In 2020 werd de vzw Agropark Sint Katelijne Waver opgericht waarin alle gevestigde bedrijven, de gemeente Sint-Katelijne-Waver en de POM vertegenwoordigd zijn.

Het bestuursorgaan werd aangesteld om de dagelijkse leiding van de vzw te voeren. Jorgen De Witte van Group ADW werd tot voorzitter verkozen voor de eerste termijn.

Zowel POM Antwerpen als de gemeente Sint-Katelijne Waver zullen - zeker in de aanvangsfase - een actieve rol opnemen in het bestuursorgaan van de vzw om de werking te begeleiden.

Het eerste doel van de vzw is het kwaliteitsniveau van het terrein te waarborgen en de gemeenschappelijke delen te onderhouden.

Er werd uitvoerig overleg gepleegd met de omwonenden om tot een consensus te komen voor de aanleg en het onderhoud van de groenbuffers.

In 2021 werd beslist om een geluidstudie uit te voeren om de geluidsoverlast voor de omwonenden te monitoren.

POM plant in de loop van 2022 nieuw buurtoverleg.

16. Smart Energy Link – SEL (Interreg Grensregio Vlaanderen-Nederland)

Projectmanager	Isabelle Verdonck
----------------	-------------------

Doel van het project is hernieuwbare energieproductie op bedrijventerreinen versneld te realiseren en de opgewekte energiestromen te sturen in lokale smart grids.

Deze smart grid aanpak is essentieel om de Europese energietarget te halen. Bovendien laat het bedrijven toe om kosten te besparen en autonomer te worden op vlak van energie door op gepaste tijden energie te verbruiken, op te slaan of te injecteren op het net.

In het project worden 2 demolocaties onderzocht waar een smart grid kan worden uitgerold :

- Duwijck in Lier
- Wetenschapspark in Niel

Op het Wetenschapspark in Niel werd een vergunningsaanvraag ingediend voor een drijvende PV installatie op de vijver. De aanvraag werd geweigerd en het project in Niel werd stopgezet.

Op de bedrijventerreinen Duwijck werden alternatieven gezocht voor lokale energieproductie op het terrein, aangezien het plaatsen van de windmolens (nog) niet is vergund.

Er werd in kaart gebracht waar en hoeveel zonnepanelen kunnen worden geïnstalleerd om een energiegemeenschap te kunnen opstarten. De energieprofielen van de gevestigde bedrijven werden in kaart gebracht en een voorstel op maat werd opgemaakt voor de deelnemende bedrijven waarbij bijkomende PV installaties worden gecombineerd met een publiek laadstation met snelle en trage laders, een gemeenschappelijke batterij op de openbare parking en een slim sturingssysteem.

17. SO WHAT – Horizon 2020 programma

Projectmanager	Paul Robbrecht
----------------	----------------

SO WHAT (can I do with this Amount of Thermal Heating) wil warmte/koude recuperatie op industriële schaal promoten door het ontwikkelen van een tool die de technische en economische haalbaarheid van mogelijke demo's kan evalueren.

Het projectvoorstel werd door Europa goedgekeurd in 2019. Aan het project nemen 20 partners deel uit 10 verschillende Europese landen. Het consortium wordt getrokken door RINA Consulting (www.rina.org) , een Italiaanse kennisinstelling.

Het doel van het project is het ontwikkelen van een algemeen toepasbare tool om op basis van beschikbare data business cases rond de uitwisseling van restwarmte en –koude in reeds vroege fase te kunnen berekenen. Zo zal deze tool helpen om investeringsbeslissingen te nemen (of net niet).

POM Antwerpen laat i.s.m. Kelvin Solutions 2 cases onderzoeken binnen het project – cases waar POM al sinds geruime tijd bij betrokken is m.n. :

- Willebroek-Noord/Puurs, Imerys als warmtebron
- Warmtenet ISVAG Terbekehof

De technische data van de 2 cases werd in de demotool ingevoerd.

18. Waterstofregio 2.0 (Interreg-project)

Projectmanager	Isabelle Verdonck
----------------	-------------------

Waterstof wordt binnen Europa beschouwd als een belangrijke optie om tot een koolstofvrije economie te komen: waterstof aangedreven transporttoepassingen met een brandstofcel zijn zero-emissie en in geval van de productie van waterstof uit duurzame elektriciteit is ook de waterstof zelf duurzaam.

De combinatie van het produceren van duurzame waterstof met het creëren van zero-emissie voertuigen is zeer sterk als toekomstig perspectief. Waterstofproductie is tevens een opslagmiddel van opgewekte hernieuwbare energie.

Na decennia van fundamenteel onderzoek, heeft de industrie de technologische haalbaarheid op een hoger niveau gebracht. Uit demonstratieprojecten blijkt dat op een aantal vlakken technologische doorbraken nodig zijn om competitief te worden met traditionele systemen. De koplopers in de wereld zijn Japan, Z-Korea, VS. In de EU zijn de Scandinavische landen en Duitsland de frontrunners. De EU probeert Japan en de VS bij te houden op het vlak van ontwikkeling en demonstraties.

POM Antwerpen heeft op 2 bedrijventerreinen binnen haar werkingsgebied de mogelijkheden van productie en gebruik van waterstof als energiedrager onderzocht. De volgende bedrijventerreinen werden gekozen om binnen de haalbaarheidsstudie te onderzoeken:

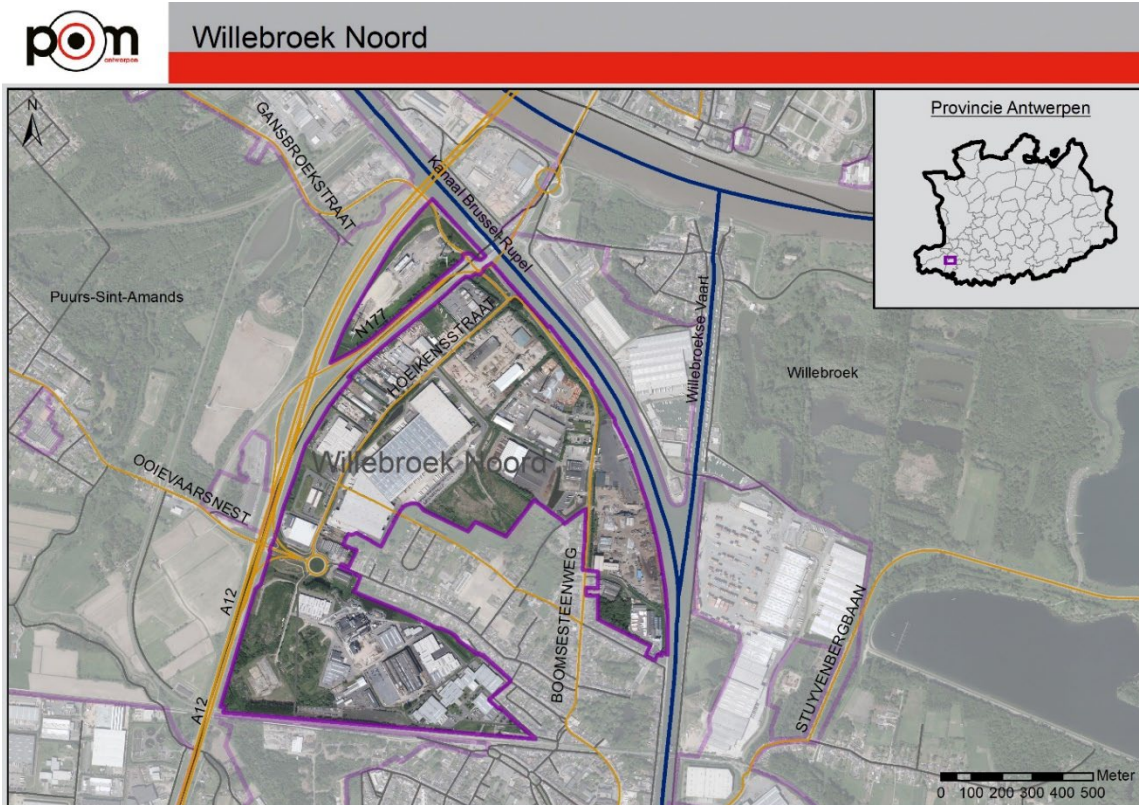
- Rijkmaker - Kalmthout/Essen
- Pullaar-Puurs

Binnen het project wordt ook de opening van een waterstoftankstation in Wilrijk gerealiseerd.

19. Willebroek Noord

Projectmanagers	Hilde Kegels Dirk Cleiren
-----------------	------------------------------

Dit brownfieldproject heeft tot doel het bedrijventerrein Willebroek Noord grondig te herordenen en alle ruimte voor economische activiteiten optimaal te benutten. De krijtlijnen van deze ontwikkeling worden bepaald door het PRUP Willebroek Noord, het protocol Willebroek Noord en het PPS-contract met Group Bernaerts en de gemeente.

Het brownfieldconvenant Willebroek Noord wordt op 6 juni 2009 afgesloten voor een periode van 10 jaar. Gezien in 2018 duidelijk wordt dat niet alle verbintenissen in het brownfieldproject Willebroek Noord tijdig gerealiseerd geraken, gaan alle betrokken partners op 21 juni 2019 door middel van een addendum aan het Brownfieldconvenant akkoord om de verlenging tot 6 juni 2024 vast te leggen.

In het kader van de verbetering van de globale waterhuishouding in Willebroek Noord wordt het project 'openleggen van de Hoeikensloop ter hoogte van de Boomsesteenweg' in 2021 verder geconcretiseerd. Naast de goedkeuring van 76.036 euro subsidie door de Vlaamse regering en de eerder toegekende cofinancieringsbijdragen van 122.000 euro van de VMM en maximaal 60.000 euro van de provincie Antwerpen, is de cofinanciering voor het project nu volledig rondgemaakt door de bijdrage van maximaal 40.000 euro van de gemeente Willebroek. In het najaar wordt aannemer Roefs voor de uitvoering van de werken gegund, maar omwille van een nog aantal op te lossen technische punten, wordt de effectieve uitvoering van de werken verschoven naar het voorjaar 2022.

Zowel in het bilateraal overleg als in het Beleidsoverleg worden de financiering, de subsidiëring van VLAIO en de verwerving van de gronden voor de aanleg waterloop/verbindingsweg het voorbije jaar verder besproken. De realisatie van de weg, waterloop en fietspad en het supprimeren van een deel van de Boomsesteenweg is door de Vlaamse Waterweg op het investeringsprogramma voor 2023 ingezet.

In het ontwerp van de Brownfieldlaan wordt naast de weg ook de aanleg van een fietspad als onderdeel van de fietssnelweg F28 (Boom-Brussel) voorzien. De Unieke Verantwoordingsnota (UVN) Fietsfonds wordt goedgekeurd en de subsidieerbare werken, uitgewerkt in een aparte meetstaat, vallen volledig ten laste van de gemeente en provincie.

De omgevingsvergunning voor de aanleg van Brownfieldlaan wordt in technische werkvergaderingen (onder meer met betrekking tot de rooilijnplannen, het bodemsaneringsproject en het grondverzet)

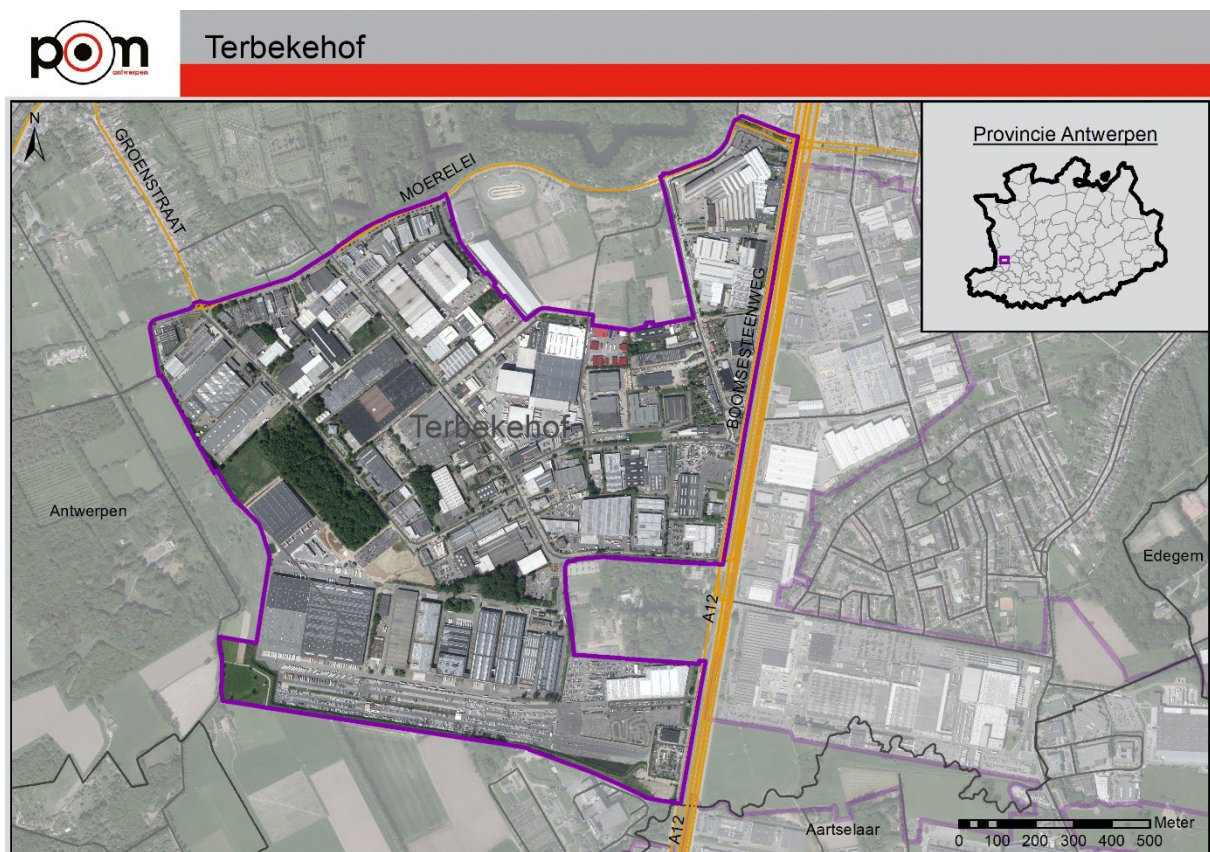
verder indieningsklaar gemaakt zodat het studiebureau Sweco vervolgens kan starten met de uitwerking van het aanbestedingsdossier.

Na de goedkeuring door de Minister van een subsidiebedrag van 49.642 euro voor de afwerking van de groenbuffers worden de groenbuffers deels in mei en deels in november na overleg met de gemeente fysisch verder afgewerkt.

20. Wilrijk Terbekehof

Projectmanager	Paul Robbrecht
----------------	----------------

Het projectgebied omvat de bestaande bedrijvenzones 'Terbekehof' en 'Kernenergie', gelegen langs de A12 op het grondgebied van de Stad Antwerpen (district Wilrijk). Met financiële ondersteuning van POM Antwerpen, via het project "Duurzame acties op bedrijventerreinen", nam de bedrijvenvereniging "Handel en Industrie Wilrijk" (H.I.W.) in de loop van 2009 het initiatief om haar visie op te maken voor de toekomst van het bedrijventerrein.

Studiebureau Omgeving cvba werkte een masterplan uit met elementen zoals beeldkwaliteit, verkeerscirculatie, bewegwijzering, inbreiding, heraanleg openbaar domein en waterhuishouding. Met bijkomende financiële steun van het Agentschap Ondernemen werkten POM Antwerpen en de bedrijvenvereniging H.I.W. nadien samen een vervolgproject uit rond mobiliteit en waterhuishouding:

- Het thema 'mobiliteit' omvat de planning van de heraanleg van het openbaar domein;
- Het thema 'waterhuishouding' betreft een project voor de realisatie van een gescheiden riole-ringssysteem en een waterbuffering voor het bedrijventerrein.

De heropwaardering wordt in drie fases opgedeeld:

- Fase 1: Oudebaan – wegenis- en rioleringswerken, groen elementen
- Fase 2: Terbekehofdreef, Dynamicalaan en een deel van de Moerelei – wegenis- en rioleringswerken, groen elementen, waterbuffer en warmtenet
- Fase 3: Fotografielaan, Elektronicalaan en Mechanicalaan – wegenis- en rioleringswerken, groen elementen, waterbuffer en warmtenet (Elektronicalaan)

De wegenis- en rioleringswerken van fase 1 Oudebaan werden in mei 2018 afgerond (gesubsidieerd door Vlaio, gefinancierd door rio-link en district Wilrijk).

Als tweede fase werd gestart met de realisatie van de heraanleg van de Terbekehofdreef, de Dynamicalaan en een deel van de Moerelei (tussen de Fotografielaan en de Terbekehofdreef). Dit houdt een vernieuwing van de bovenbouw (met inbegrip van parkeerplaatsen, voetpaden, fietspaden en groen), de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel met collectieve waterbuffering en de aanleg van een warmtenet in. De partners in dit project zijn POM Antwerpen, District Wilrijk, Stad Antwerpen, rio-link en ISVAG. De werken startten in het voorjaar van 2019 en werden eind 2021 afgerond.

Het engagement van de POM Antwerpen is het aantrekken van de subsidie bij Vlaio en de algemene coördinatie van de uitvoering van de werken. De technische en kwalitatieve opvolging van de werken wordt gedeeld met het district Wilrijk, Rio-Link en ISVAG.

De voorbereiding voor een derde en laatste fase van de opwaardering van het bedrijventerrein loopt. De derde fase gaat het over de heraanleg (gescheiden riolering en bovenbouw) van de Fotografielaan, Mechanicalaan en Elektronicalaan (riolering, warmtenet en bovenbouw). De partners in dit project zijn POM Antwerpen, District Wilrijk, Stad Antwerpen, Water-link, Fluvius en ISVAG.

21. Zandhoven Vaartstraat

Projectmanager

Kurt Bomhals

Zandhoven Vaartstraat

Op het terrein Zandhoven Vaartstraat is een oppervlakte van 4 ha bestemd als bedrijventerrein maar niet als dusdanig benut. Een belangrijk knelpunt in de ontwikkeling van de onbenutte terrein is het ontbreken van een goede ontsluiting.

POM wil in samenwerking met het gemeentebestuur en NV De Scheepvaart de onbenutte terreinen activeren. POM Antwerpen heeft recent een akkoord bereikt met 2 eigenaars voor de verwerving van hun gronden in het project.

Met onze partner DVW moeten nog verdere gesprekken gevoerd worden over enerzijds de aankoop van een perceel grond en anderzijds over de verdeling van de ontwikkelingskosten van infra en buffers. AWW zal in de loop van 2023 starten met de aanleg van het rondpunt thv de Vaartstraat. Dit rondpunt is van belang voor de ontsluiting van het project.

De verworven gronden zullen niet verkocht worden, doch in erfpacht aangeboden worden op de markt. Dit zal in principe gebeuren in de loop van 2024.

22. Horizon 2020 project R-ACES

Projectmanager	Paul Robbrecht
----------------	----------------

R-ACES staat voor “fRamework for Actual Cooperation on Energy on Sites and Parks” en is een Europees gesubsidieerd Horizon 2020-project call EE-6-2019 “Business case for industrial waste heat/cold recovery” met als doel om een effectieve implementatie te bekomen van opgebouwde kennis rond energie/warmte-uitwisseling in industriële clusters in Europa. Het project heeft als doelstelling om op bedrijventerreinen de CO2 uitstoot met minstens 10% te verminderen dmv uitwisseling van warmte /koude, installeren van slimme energiemanagementsystemen en gebruik van hernieuwbare energie.

R-ACES betekent een stapsgewijze verandering in de bijdrage van de Europese industrie aan de klimaatdoelstellingen van de EU. De industriële sector vertegenwoordigt immers 25% van alle energievraag, en 50% van de totale vraag naar koeling en verwarming op het continent; toch is slechts 16% afkomstig van hernieuwbare energiebronnen. Door in te zetten op collectieve maatregelen en clustering kan de efficiëntie van de industrie drastisch worden verhoogd.

R-ACES bundelt de kennis en ervaring die is opgedaan in EU- en nationale projecten in een set van drie gerichte instrumenten, namelijk een zelfbeoordelingsinstrument, een juridisch instrument en een slim energiebeheerplatform voor clusters. De tools zijn ingebed in ondersteunende acties die zijn opgebouwd rond peer-to-peer leren, meer formele cursussen en webinars en serious games. Samen stellen ze een cluster in staat om echt een ecoregio te worden en een zinvolle energiesamenwerking op te zetten. Het volledige pakket aan tools en ondersteuning is gericht op de high-potential clusters die in de European Thermal Roadmap zijn geïdentificeerd. Het zal worden gevalideerd in drie ecoregio's, actief worden ingezet in nog eens zeven regio's en verspreid over negentig regio's in heel Europa. Daarnaast zullen de tools en ondersteuningsmethodiek na afloop van dit project op duurzame wijze ter beschikking worden gesteld aan derden.

POM is vooral actief in het werkpakket waar de ontwikkelde aanpak/methodiek wordt getest op 3 industriële clusters (EcoRegions) in België, Italië en Denemarken. POM voert dit uit op de bedrijventerreinen Terbekehof te Wilrijk en Kanaalkant in Antwerpen/Schoten/Wijnegem.

Voor Kanaalkant werden infosessies gehouden voor bedrijven waaruit 6 cases verder worden onderzocht op haalbaarheid.

Op basis van het resultaat van dit werkpakket worden validatie criteria en KPI's gedefinieerd om te gebruiken in andere regio's bij de volgende werkpakketten.

Het project is gestart in juni 2020 en loopt tot november 2022.

23. GIS-matige voorbereiding activeringspotentieel niet-beheerde bedrijventerreinen (afk. NBT)

Projectmanager	Sophie Meurrens
----------------	-----------------

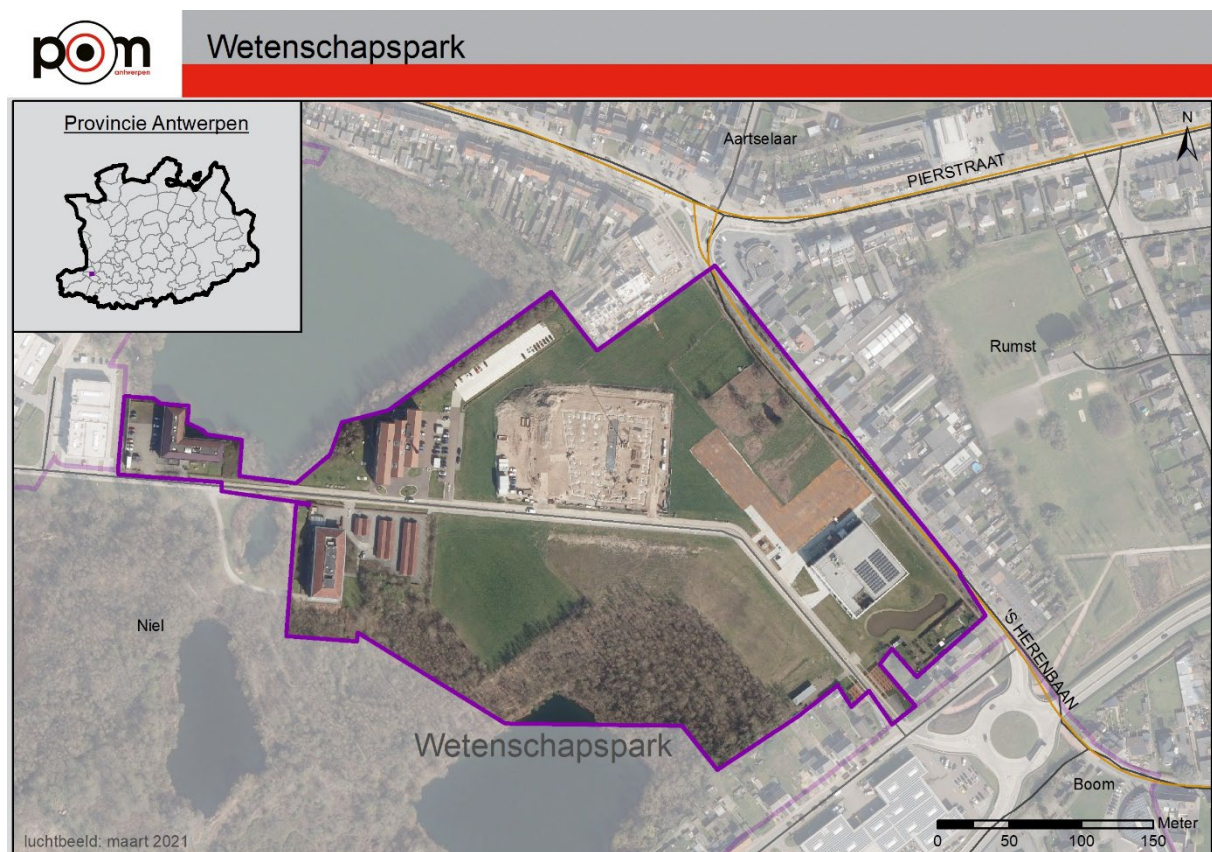
Het project (GIS-matige voorbereiding activeringspotentieel) Niet-Beheerde (bedrijven)Terreinen werd afgerond in april 2021. Het is een project in opdracht van VLAIO toevertrouwd aan de 5 Vlaamse POMs. De resultaten zijn 3-ledig. Ten eerste is er een op ruimtelijke data gestuurde analyse opgemaakt van de benuttingsgraad van een bedrijventerrein en een daaraan gekoppelde potentiële-ruimtewinst-indicator (PRI). Deze PRI is berekend voor alle bedrijventerreinen van de provincie. Ze is gebaseerd op data omtrent leegstand, braakliggende percelen en de footprint van gebouwen t.o.v. de perceel-grootte. Een tweede resultaat is een methodiek om vlot de knelpunten van een bedrijventerrein te determineren. Een tool verzamelt data die een inkijk geeft op de planologische context, de ontwikkelingsgeschiedenis, de bedrijven en hun activiteiten, de mobiliteit en de relatie met natuur en waterhuishouding en geeft deze weer in een rapport met kaarten en cijfergegevens. Dit rapport ondersteunt de bedrijventerrein experts in hun analyse van de knelpunten van een terrein. De 5 POMs vatten de meest voorkomende knelpunten in hun provincie samen en zochten naar antwoorden op de vastgestelde problematieken. Daaruit volgde een derde resultaat bestaande uit suggesties aan de opdrachtgever om de problematiek aan te pakken. Deze suggesties bevatten onder andere een aandrang tot sensibilisering bij de lokale overheden en de bedrijven, een bespreking van mogelijke handvaten ter herstructurering van een terrein, het blootleggen van lacunes in de huidige wetgeving en een aanzet voor mogelijke instrumenten die op een positieve manier kunnen bijdragen aan ruimtewinst.

Het project is een verderzetting van eerdere inspanningen om de benuttingsgraad van onze bedrijventerreinen te optimaliseren. De industriegebieden (paars op het gewestplan) zijn immers zo goed als volledig in gebruik, zeker voor onze provincie. De ruimte is dus 'op'. De POM ziet het als zijn taak om verder te denken en om met dezelfde ruimte méér te verwezenlijken door ze beter in te vullen en te herorganiseren met aandacht voor uiteraard economische, maar ook maatschappelijke relevantie. Het is in deze context dat de studie kadert. Een betere opvolging en beheer van de economische ruimte dringt zicht op. Met deze studie en de geteste analysemethoden is alvast de start genomen voor deze erg complexe problematiek. Er zal dan ook op deze lijn verder gewerkt worden.

2.2 BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR

2.1. Wetenschapspark Universiteit Antwerpen

Projectmanagers	Erik Lejeune
	Geert Penneman
	Frank Vaes
	Jade Verrept

2. 1.1. Wetenschapspark: terrein en gebouwen

POM Antwerpen beschikt op het park over 55.000 m² te ontwikkelen vloeroppervlakte. Deze ruimte kan worden ingenomen door bedrijven die wensen te investeren in een eigen bedrijfspand of door eigen projectontwikkeling waarbij POM Antwerpen ruimte realiseert en deze verhuurt / ter beschikking stelt. POM Antwerpen wil de interesse voor het wetenschapspark maximaal valoriseren. De unieke kans biedt zich aan om echt werk te maken van een innovatieve bedrijfscluster rondom de Universiteit Antwerpen. Daarom zet POM Antwerpen in op de ontwikkeling van (1) een hybride bedrijfshal Hippocrates van 1.500 m² netto vloeroppervlakte en (2) een centrumgebouw van 4.500 m² netto vloeroppervlakte. Deze keuzes zijn ingegeven op basis van enerzijds behoeften van aanwezige ondernemers op het park en anderzijds door vragen vanuit de markt waarop we vandaag niet kunnen inspelen.

Mobiliteit

Aanspreekpunt mobiliteit Frank Vaes bracht in 2020 volgende acties tot stand:

- Plaatsing nieuwe fietsenstalling en fietsleunhekken Darwin
- Inrichting EHBO-ruimte en kleedruimte voor fietsers Archimedes
- Plaatsing douche voor fietsers Archimedes

- Opstart overleg gemeente Niel voor aansluiting wandelwegen en fietsknooppunten op Wetenschapspark
- Laadpaal Log!Ville
- Deelfietsen op het park in samenwerking met Niel en Boom.

Masterplan

In uitvoering van het GRUP werd er door HVH architecten en Forest een masterplan opgemaakt voor het Wetenschapspark. Hierin staan een aantal belangrijke principes die bij de verdere ontwikkeling moeten worden nagestreefd op het vlak van open ruimte structuur, doorsteken water en wegenstructuur. Voor de omzetting van het masterplan in een inrichtingsplan werd einde 2019 D + A aangesteld. Zij zullen concrete inrichtings- en uitvoeringsplannen opmaken.

Het initiële masterplan werd door D + A verder onderzocht en ook verder uitgewerkt en verfijnd. De volgende principes uit het oorspronkelijke masterplan werden in acht genomen:

- Duurzaamheid van het ontwerp en materialen
- Financiële haalbaarheid
- Affiniteit met het strategisch masterplan
- Flexibiliteit
- Doorwaadbaarheid en goede circulatiepatronen
- Samenhangend watersysteem (o.a. waterbuffering)
- Heldere vormtaal
- Ruimte voor groen met een onderhoudsarm beheer
- Mogelijkheid tot fasering

Dit ontwerp werd zowel met het bestuur als met de administratie van de gemeente Niel besproken. Op basis van de opmerkingen werd een het inrichtingsplan verder verfijnd en voorgelegd aan het College van Burgemeester en Schepenen van Niel alsook de Gecoro voor akteneming.

Omgevingsaanleg WP

Op basis van het inrichtingsplan zal er voorzien worden in een bijkomende wegenis in beton om het gebouw Einstein te kunnen bedienen. Deze wegenis is ook nodig voor nieuwe gebouwen op het Wetenschapspark. We voorzien water- en groenbuffers: een gemeenschappelijke gracht en een groenbuffer met hoogstammige bomen. We plannen veel groen.

Omgevingsvergunning en uitvoering zijn voorzien in 2021. Er was een administratief beroep door departement omgeving omwille van de waterproblematiek. Deze werd opgelost in 2022.

Parkmanagement

Parkmanager Erik Lejeune stond in voor volgende acties op het park:

- 2020 oplevering Hippocrates, Galileilaan 21: gebouw en het Log!ville gebouw Galileilaan nr 3
- Aanleg van bloemenweide en bijhorend bloemenpad
- Opstart VME Archimedes gebouw (Vereniging van mede eigendom)
- Voorbereidende werken bouw Einstein gebouw
- Installatie van elektrische laadpalen
- Opstart deelwagens in samenwerking met gemeente Niel
- Deelfietsen op het park in samenwerking met gemeenten Niel en Boom
- Opstart natuurbeheersplan wetenschapspark in samenwerking met gemeente Niel en provincie
- Gemeenschappelijk afvalbeheer

2.1.2. Incubator Darwin

Ondanks de aanhoudende crisis als gevolg van Covid hielden de start- en scale-ups in de incubator goed stand. Ook in 2021 appreciëren ondernemers daarnaast de infrastructuur, de ontzorgende diensten zoals onthaal en gebouwbeheer én de expertise vanuit het expertennetwerk dat Darwin rond zich heeft verzameld. Van de relatieve kalmte in het gebouw maakten we gebruik om de ICT infrastructuur grondig te vernieuwen met minimale overlast. Ook creëerden we een flexplekruimte, waar ondernemers, soms zelfs prestarters, een kantoor delen. Op die manier spelen we in op bedrijven die deels thuiswerken aanhouden. Meerdere nieuwe bedrijven en organisaties vonden de weg naar Darwin, waaronder Grandpharma, Sana Spray, ADM en Brita.

2.1.3. Hybride bedrijfshal Hippocrates

De realisatie van deze multifunctionele bedrijfshal (2000 m²) moet een oplossing bieden aan bedrijven die box-in-box laboruimte wensen te installeren, bedrijven die nood hebben aan meer rudimentaire werkateliers of opslagruimten. Hippocrates werd gebouwd in 2019, Het gebouw werd voorlopig opgeleverd in 2020. Aannemer van het project is Van der Linden staatbouw uit Hoogstraten, de architect ABN architecten.

- 4 units zijn inmiddels verhuurd, 1 is verkocht
- De buitenaanleg is volledig voltooid: haagjes en bijkomend groen is voorzien alsook een rust-bank.
- Het aangrenzende perceel zal ook worden heraangelegd : einde 2020 zijn hiervoor de procedures opgestart: controle bodem, grondverzet, uitschrijven opdracht aannemer.
- Einde van alle werkzaamheden voorzien in maart 2021

2.1.4. Centrumgebouw Isala

In het kader van een mededingingsprocedure met onderhandeling is eind 2019 na de selectiefase aan 4 aannemerscombinaties gevraagd om een offerte in te dienen voor het Centrumgebouw. Hun offerte moest omvatten: een voorstel van multifunctioneel gebouw met vier bouwlagen met een totale bruto vloeroppervlakte van ongeveer 6.500 m². Uit de gevoerde procedure en na onderhandelingen is Cordeel nv uit Temse aangesteld als aannemer in combinatie met architectenbureau Met Zicht op Zee.

Het gebouw omvat:

- een brasserie met mooi terras;
- het Vitalent opleidingscentrum;
- conferentie- en opleidingslokalen;
- kantoren en laboratoria.

De omgevingsvergunning werd verkregen in oktober 2020. Start van de werken en afsluiten contract: mei 2021. Er waren problemen met betonpanelen maar deze werden opgelost. Een verandering van bestemming van fitness naar brasserie en kantoren/labo's werd doorgevoerd. Het aanleggen van het opleidingscentrum voor Vitalent gebeurde via maatwerk. Ook de 4e verdieping werd op maat van gebruiker Vetoquinol ingericht.

Een aanpassing van de omgevingsvergunning via een projectnota werd aangevraagd in functie van het inrichten van een brasserie (klaar in 2022). Kantoren en eenvoudige labo's komen enkel op één verdieping. De labo's op de 5de verdieping worden vervangen door kantoren. Er was vertraging van de werken door corona. De voorlopige oplevering is gepland in de loop van 2022.

Het Centrumgebouw zal "Isala" heten, een verwijzing naar Dr. Isala Van Diest, de eerste Belgische vrouwelijke arts.

Parking Centrumgebouw

Op basis van het inrichtingsplan wordt voorzien in een landschapsparking voor ongeveer 180 wagens. In een eerste fase werden 84 plaatsen voorzien en aangelegd.

Er komen ook laadpalen en waarschijnlijk een betalende parking. Deze parking is noodzakelijk voor de exploitatie van Einstein.

De bouwvergunning werd verkregen in oktober 2020.

Het wordt een parking die volledig past in het landschap met veel hoogstammige bomen, veel groen en aangelegd in duurzame en waterdoorlatende materialen.

Het concept is tot stand gekomen in dialoog met de gemeente Niel en voldoet zowel aan de doelstellingen van de gemeente als van POM Antwerpen.

De werken starten in 2021 en zullen afgerond worden in 2022.

2.1.5. Log!Ville

VIL, de speerpuntcluster voor de logistieke sector, en POM Antwerpen willen door middel van een EFRO-project een doorslaggevende en blijvende bijdrage leveren in de valorisatie van de logistieke kennis en innovatie door de bouw en de inrichting van een landmark belevings- en demonstratiecentrum dat focust op de logistiek in zijn totaliteit.

Het gebouw van 2700 m² omvat een virtueel gedeelte (800 m²) met o.a. multimedia materiaal en virtual reality, een fysiek modulair gedeelte met variabele zones (500m²), een open test gedeelte (400m²) voor bedrijven en onderzoeksinstellingen en een gedeelte kantoren en vergaderzalen (300m²).

Het logistiek demonstratiecentrum creëert een inspirerende omgeving voor alle Vlaamse ondernemingen uit de logistieke sector om innovatieve technologieën en concepten, live en virtueel, te demonstreren en te beleven.

Eind 2017 werd dit EFRO-project goedgekeurd. POM Antwerpen is bouwheer van het logistiek demonstratiecentrum en ontsorgt daardoor het VIL van alle bouwtechnische problemen. VIL kan zich daardoor volledig toespitsen op zijn kerntaken binnen het EFRO project. VIL huurt het gebouw van POM en zorgt voor de inrichting.

Het directiecomité gunde op 22/11/2018 de opdracht voor de bouw van het centrum aan Cordeel nv uit Temse. Zicht op Zee treedt op als architectenbureau. Zij hebben een mooi en goed uitgerust gebouw afgeleverd. De bouw is afgewerkt in 2020 en begin 2021 voorlopig opgeleverd.

2.2. Ecosystemen

POM Antwerpen zet in op de uitbouw van kennisclusters op het wetenschapspark. Dergelijke clusters drijven innovatie aan, zijn trekpleisters voor R&D bedrijven, stimuleren samenwerking met kennisinstellingen én tussen bedrijven onderling. En uiteraard is dat net wat een wetenschapspark beoogt.

eu.reca vzw (European Respiratory Cluster Antwerp) telt zo'n 800 leden. Inzake activiteiten werd er onder meer ingezet op sensibilisering rond de bijdrage van actieve luchtzuivering met het oog op het creëren van een veilig binnenklimaat. Ook werden roundtables opgezet rond de lessons learned uit de Covid pandemie met het oog op klinisch onderzoek of de ontwikkeling van nieuwe therapeutica. Daarnaast werden meerdere sound board sessions georganiseerd waar eu.reca haar brede experten-netwerk inzet ter ondersteuning van startups.

at.las vzw (Leveraging Affordable Solutions for Advanced Therapies) telt zo'n 125 leden. Doelstelling van deze cluster is om advanced therapies (cel- en gentherapie & tissue engineering) sneller tot bij de patiënt te krijgen. Zeer veel innovatie op dit vlak is momenteel nog verankerd binnen academische instellingen en universitaire ziekenhuizen; at.las wil de brug slaan naar nichespecialisten, financiers en andere stakeholders. In 2021 zette at.las in samenwerking met VIB sterk in op de uitwerking van een e-learning platform dat academische ontwikkelaars helpt om hun therapie op de markt te brengen. Ook zette het VIL in samenspraak met at.las een door VLAIO gesteund COOCK project op met een consortium van ATMP en logistieke spelers. Liefst 6 bedrijven en organisaties vanop het wetenschapspark zijn hierbij betrokken.

In 2021 ontving POM Antwerpen een eenmalige subsidie van de provincie Antwerpen voor de verdere uitbouw van de ecosystemen. Mira Van de Velde en Sara Landuyt versterken sinds einde 2021 het team met als doel beide ecosystemen verder uit te bouwen en te professionaliseren. Vanuit de ecosystemewerking worden geregeld leads voor het wetenschapspark gegenereerd. Daarnaast sluit de koppeling van inhoudelijke expertise & hoogwaardige fysieke infrastructuur, nauw aan bij de ambities en visie van zowel FIT als VLAIO.

2.3. BEDRIJFSVERSTERKENDE PROJECTEN

Projectmanagers	Kathleen Art
	Sara Landuydt
	Jill Van Hoydonck

1. Internationale economische samenwerking

In 2011 ondertekenden POM Antwerpen en de stadsprovincie Chongqing in China een vriendschapsakkoord, met het engagement om op meerdere vlakken samenwerking te bevorderen. Naast de bevordering van economische uitwisselingen, staan ook samenwerkingen op vlak van overheid en onderwijs centraal. De samenwerking met Chongqing wordt onderhouden door onze permanente vertegenwoordiger ter plaatse, Su Zeng, die de huidige projecten dagelijks opvolgt en opportuniteiten voor nieuwe projecten bekijkt in samenwerking met lokale overheden, bedrijven en bedrijfsoverkoepelende organisaties.

Naast de bekendmaking en positionering van de provincie Antwerpen en haar troeven, werden in de afgelopen jaren meerdere concrete samenwerkingsprojecten opgestart tussen relevante partners in Antwerpen en Chongqing.

Eind 2021 vond een virtuele meeting plaats tussen POM Antwerpen en Chongqing Foreign Affairs Office, waarin een wederzijdse intentieverklaring ondertekend werd om de samenwerking te actualiseren naar de huidige speerpuntsectoren.

1.1 Cleantech Route China

De 5 Vlaamse provincies, Flanders Investment & Trade en Cleantech Flanders laten onder de noemer Cleantech Route China Vlaamse cleantech bedrijven kennismaken met het potentieel en belang van de Chinese markt, om zo samenwerkingen en projecten te stimuleren. De acties liggen in domeinen als kennisverstrekking, community-building en matchmaking.

In 2021 werd onder andere een webinarreeks georganiseerd voor Vlaamse bedrijven, werd cleantech-bedrijven uitgenodigd om deel te nemen aan de virtuele groepszakenreis naar Chongqing en Chengdu van Flanders Investment & Trade, en werden 2 cleantechbeurzen in China bijgewoond. Individuele contacten werden virtueel gefaciliteerd en opgevolgd, met ondersteuning van de lokale vertegenwoordigers van de projectpartners in China. Er werd een huisstijl voor het project ontwikkeld en de catalogus met Vlaamse bedrijven werd geüpdatet.

Meer informatie: www.cleantechroutechina.be

1.2 THE ANTWERP FORUM

Samen met de Belgisch-Chinese Kamer van Koophandel (BCECC) organiseerde POM Antwerpen op 30 november de vijfde editie van THE ANTWERP FORUM – Linking business between China and Europe. Dit business forum heeft als doelstelling Europese en Chinese zakenmensen samen te brengen, nieuwe contacten en samenwerkingen te initiëren en potentiële investeringen te stimuleren. Omwille van de internationale reisrestricties werd deze editie als een tussentijdse sessie beschouwd, met focus op een

lokale doelgroep. In de communicatie werd dit duidelijk gemaakt door te werken met de baseline '*Going Global starts Here*'.

Het programma bestond uit verschillende speeches en debatten, stuk voor stuk gericht op zaken doen tussen Europa en China. De sprekers die aan bod kwamen hadden niet alleen een uitgebreide ervaring binnen hun vakgebied, maar vertegenwoordigden ook de interculturele samenwerking tussen China en Europa. Naast inhoudelijke sessies waren er verschillende netwerkmomenten in het programma opgenomen, die de deelnemers de mogelijkheid boden om onderlinge contacten aan te gaan.

Voor de organisatie konden POM Antwerpen en BCECC rekenen op de steun van Antwerp Management School als academische partner, provincie Antwerpen en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen als main partners en SmartHub Vlaams Brabant als communicatie partner.

53 personen namen deel aan het forum, het merendeel zaakvoerders en managers van bedrijven, maar eveneens academici en beleidsmakers. Onder de deelnemers waren ook enkele vertegenwoordigers van Chinese bedrijven of overheidsinstanties. Het aantal deelnemers lag uiteraard lager dan voorgaande edities. Er konden immers geen deelnemers uit China over komen en gezien de hoge besmettingsgraad en geldende maatregelen waren er een tiental geregistreerden die in de dagen of weken vooraf moesten afzeggen.

Het forum kende reeds voorgaande edities in 2011, 2013, 2015 en 2018.

Meer informatie: www.theantwerpforum.com

1.3 Missies en bezoeken

Omwille van Covid-19 konden geen missies of bezoeken plaatsvinden in 2021.

Wel werd er gestreefd naar maximale virtuele samenkomsten, zowel tussen overheden als tussen bedrijven.

Zo werd er deelgenomen aan virtuele beurzen, of kon de vertegenwoordiger van POM Antwerpen de aanwezigheid op beurzen en events in China voor zich nemen. Door middel van digitale tools of eigen lokale medewerkers en vertegenwoordigers, konden ook bedrijven op deze manier gepromoot worden, zonder zelf naar China te reizen.

In juni 2021 ondersteunde POM Antwerpen de online missie van Flanders Investment & Trade naar Chongqing en Chengdu. Deze missie bestond uit een inleidende sessie, met sprekers van zowel Vlaamse als Chinese zijde. Aanvullend op de inhoudelijke sessie werden voor de Vlaamse bedrijven 1-op-1 kennismakingsgesprekken gefaciliteerd met bedrijven of organisaties gevestigd in de steden Chongqing en Chengdu. De ondersteuning bestond uit communicatie, aanreiken van sprekers en openstellen van het lokale netwerk met oog op de 1-op-1 gesprekken.

1.4 Inkomende delegaties

Omwille van Covid-19 werd slechts één buitenlandse delegatie ontvangen in 2021.

Lingang Group uit Shanghai, een ontwikkelaar van gespecialiseerde bedrijventerreinen, werd op 23 november ontvangen door POM Antwerpen voor en kennismaking en werd in contact gebracht met relevante actoren in provincie Antwerpen.

Daarnaast werd er wel gestreefd naar maximale virtuele samenkomsten, zowel tussen overheden als tussen bedrijven.

1.5 Faciliteren van samenwerkingen hoger onderwijs

Het vriendschapsakkoord tussen POM Antwerpen en de municipaliteit Chongqing resulteerde reeds in twee langdurige samenwerkingen op academisch vlak.

- *Logistiek*

In 2013 werd door de Universiteit Antwerpen en Chongqing University het Joint International College of Logistics opgericht, dat een tweejarige masteropleiding in logistiek aanbiedt aan studenten in Chongqing. Het programma wordt door de universiteiten in onderling overleg opgesteld en jaarlijks doceren vier professoren van Universiteit Antwerpen een vak binnen deze opleiding. Daarnaast zijn er ook uitwisselingen van studenten: studenten uit Chongqing kunnen zich aanmelden voor een masteropleidingen bij C-MAT en Chongqing University organiseert jaarlijks een *summer school* voor 10-15 studenten logistiek aan UA. Helaas konden in 2021 geen uitwisselingen van professoren en studenten plaatsvinden.

De relatie tussen de beide onderwijsinstellingen werd met de ondersteuning van POM Antwerpen via virtuele meetings onderhouden.

- *Management*

In 2019 faciliteerde en ondersteunde POM Antwerpen ook voor Antwerp Management School verdere contacten in Chongqing met Chongqing University - School of Economics and Business Administration (Master of Finance) en Chongqing Technology and Business University (Master of Global Supply Chain Management). Omwille van COVID-19 stonden de contacten in 2021 on hold.

- *Revalidatiewetenschappen*

Sinds eind 2014 zijn er nauwe contacten tussen Chongqing Medical University en Universiteit Antwerpen voor een samenwerking rond de masteropleidingen binnen de revalidatie-wetenschappen (Chinese studenten volgen de Engelstalige master in Antwerpen). Op vraag van Chongqing Medical University werkte Universiteit Antwerpen inmiddels een op maat gemaakt programma uit, dat de studenten uit Chongqing voorbereidt op het Engelstalig masterprogramma in Antwerpen. Jaarlijks bezoeken een groep Chinese studenten de Universiteit Antwerpen tijdens een Summer/Winter School, om een idee te krijgen van wat de opleiding in Antwerpen voor hen te bieden heeft. Helaas konden in 2021 geen studentenuitwisselingen plaatsvinden. Er werd wel ondersteuning geboden voor de promotie van de mogelijkheden in academiejaar 2022-2023.

2. Speerpuntsector creatieve economie: Designplatform ANTWERP. POWERED BY CREATIVES

In november 2014 lanceerden provincie Antwerpen (via POM), stad Antwerpen, De Winkelhaak, Universiteit Antwerpen, Antwerp Management School en Sint Lucas (Karel de Grote-Hogeschool) het designplatform ANTWERP. POWERED BY CREATIVES. (APBC).

Inmiddels zijn ook AP Hogeschool en Thomas More toegetreden tot het partnerschap.

Via de website worden systematisch inspirerende cases en verhalen gebracht, die een beeld schetsen van de diversiteit en expertise binnen de creatieve sector in de provincie Antwerpen. Via een besloten Facebook groep wordt ingezet op netwerking, community building en kennisdeling. De groep kent inmiddels meer dan 3.000 leden.

De werking werd in 2021 maximaal aangepast aan de virtuele context. Zo kon er alsnog ingezet worden op community, netwerking, kennisdeling etc.

10 bedrijven en organisaties werden succesvol begeleid binnen een innovatietraject.

Hire a Creative is een nieuwe dienst die in 2021 werd gelanceerd : een gratis online matchmaking-event tussen ondernemers en creatieve professionals. Er werden 4 edities georganiseerd waardoor meer dan 130 samenwerkingen werden gestart.

Het jaarlijkse event voor de Award Winning Designers werd online georganiseerd onder de vorm van een online 'talkshow' waar de creativiteit en de vernieuwende kracht van de sector extra in de verf werden gezet dmv interviews en docufilmpjes van workshops waarin creatieve professionals brainstormen rond fictieve uitdagingen.

Het project Build. Create. Innovate gestart in 2020 slaat de brug tussen de bouw- en de creatieve sector en werd succesvol online verdergezet in 2021. Het project is een samenwerking met Kamp C en heeft als doelstelling Kempense bedrijven actief in de bouwsector te sensibiliseren over de nood aan duurzame innovatie en te ondersteunen bij het versterken of behouden van hun concurrentiële positie binnen een snel veranderend en steeds internationaler economisch klimaat en dit door via cross-sectorale samenwerking met creatieve experts nieuwe vormen van ondernemerschap of intrapreneurship te stimuleren.

Build. Create. Innovate. ontvangt cofinanciering van het Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling (EFRO). Meer informatie: www.apbc.be .

In 2021 werd de creatieve sector uitgebreid online bevraagd over hun noden en wensen voor het platform. De resultaten tonen aan dat er een grote tevredenheid is bij de leden over de huidige werking.

Suggesties voor nieuwe initiatieven worden meegenomen in de toekomstige werking.

3. Speerpuntsector chemie: We Are Chemistry

We Are Chemistry verzamelt bedrijven uit de chemische sector die op zoek zijn naar kersvers gediplomeerd talent. Studenten, leerkrachten en sollicitanten maken op wearechemistry.be kennis met de bedrijven via hun mindmaps en kunnen overgaan tot echte interactie met potentiële werkgevers tijdens het jaarlijkse jobevent. Op 24 maart 2021 ging na 2 afgelastingen van een live event het eerste online WAC Jobevent door. Digitale eventspecialist The Event Pilots werd na een offerteronde onder de arm genomen om een 100% coronaproof online editie van het jobevent te plannen. 23 bedrijven en 390 werkzoekenden waren online aanwezig en gingen in interactie via chatrooms en de netwerkroulette. Het digital event was een mooi alternatief voor de live versie. Sterke punten waren de interactie, de speedpresentaties met vooraf opgenomen filmpjes en de netwerkroulette. Toch was het gevoel na afloop helemaal anders dan bij een live event en zorgden slechte internetverbindingen voor een aantal deelnemers voor een minder vlotte beleving. Het WAC team kijkt dan ook uit naar een live versie voor de tiende verjaardag van het project in 2022.

4. Zowerkthet.be, voor job, diploma en cv

Zowerkthet.be is een online platform dat werkzoekenden bruikbare antwoorden en persoonlijke ondersteuning geeft in hun zoektocht naar extra kwalificatie, herscholing, heroriëntering en zelfwaardering. De aanlevering van nieuwe actuele content werd gegarandeerd door de aankoop van Flowbox.

In 2021 werd met behulp van het marketing- en communicatiebureau Smart Media Agency extra ingezet op de bekendmaking van de services van het platform. Nieuwsbrieven en blogs werden aangemaakt door copywriters, filmpjes werden opgenomen om als reels uit te zenden op Instagram en Facebook. De intensieve campagnes leverden veel extra bezoekers en volgers op en ook meer vragen om hulp van werkzoekenden. Instagram: het aantal volgers groeide van 119 naar 918! De volgers op Facebook klommen in aantal van 302 naar 758. 20 cv's werden aangemaakt, 25 vragen naar loopbaanadvies beantwoord. Op een jaar tijd kreeg zowerkthet.be er 2000 nieuwe gebruikers bij. Gemiddeld 126 mensen bezoeken dagelijks de site.

5. TRANSIT infosessies 'Wat na het middelbaar?'

Wat 13 jaar geleden door stad Antwerpen en Resoc Antwerpen in samenwerking met de sociale partners, RVA en VDAB werd opgestart als infolessen voor laatstejaars, groeide uit tot een jaarlijks terugkerende lessenreeks die door scholen uit de hele provincie inmiddels als dé infomomenten voor afzwaaiende zesde- en zevendejaars wordt gezien. POM Antwerpen stond mee aan de wieg van dit project als communicatiepartner. Kathleen Art ontfermt zich tot op vandaag over de ontwikkeling en het onderhoud van de website, de externe communicatie en de inschrijvingstool. Jaarlijks nemen zo'n 5000 leerlingen uit ASO, TSO, KSO, BSO en BUSO deel aan korte interactieve infosessies over sociale zekerheid, arbeidsrecht, loopbaanplanning en solliciteren. De lesjes worden gegeven door experts van de vakbonden en de VDAB.

Het schooljaar 2020-2021 waren we genooddaakt het programma volledig om te gooien. Wegens de coronamaatregelen in het secundair onderwijs konden klassen niet naar onze gekende TRANSIT-lessen komen. Daarom brachten we TRANSIT tot bij hen, weliswaar op een digitale manier. Uit de evaluatie bleek dat leerkrachten erg tevreden waren over de digitale TRANSIT. 1309 leerlingen namen deel aan de online lessen.

Meer informatie: <http://www.transit-antwerpen.be>